

ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Първо заседание

Сряда, 1 ноември 1961 г.

(Открито в 15 ч.)

Инвентаризация 2011г.

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват повече от половината от всички народни представители, следователно налице е необходимият кворум.

Откривам първото заседание на осмата редовна сесия на Трето Народно събрание, свикано с указ на Президиума на Народното събрание № 420 от 19 октомври 1961 г.

Другарки и другари народни представители! На 5 август т. г. почина членът на Централния комитет на Българската комунистическа партия и първи секретар на Софийския градски комитет на партията, народният представител Георги Костадинов Костов.

Предлагам със ставане на крака в едноминутно мълчание да отдадем заслужена почит към паметта на този предан син на партията и верен син на народа. *(Всички стават в едноминутно мълчание)*

Другарки и другари! Министерският съвет е внесъл за разглеждане от Народното събрание следните законопроекти: за държавния народностопански план на Народна република България за 1962 г.; за бюджета на Народна република България за 1962 г.; за рибарството; за одобрение и приложение на общия градоустройствен план на София и околградския район; за изменение на Гражданския процесуален кодекс; за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс; за изменение на Закона за наемите; за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България; за изменение на Закона за избиране на народни съвети и Закона за избиране Народно събрание на Народна република България.

В Бюрото са постъпили и внесеният от Президиума на Народното събрание законопроект за утвърждаване на указите,

издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г., както и предложените от министъра на правосъдието за избор на съдии за Върховния съд на Народна република България. Освен това Народното събрание ще трябва да изслуша доклад на избраната от него Комисия за изработване на проект за изменение Конституцията на Народна република България и информация от министъра на външните работи по някои въпроси на международното положение и във връзка с това приемане от Народното събрание на съответна декларация.

Предлагам горните законопроекти и въпроси да бъдат включени в дневния ред на Народното събрание и да бъдат разглеждани в следния ред:

1. Законопроект за държавния народностопански план на Народна република България за 1962 г.

2. Законопроект за бюджета на Народна република България за 1962 г.

3. Законопроект за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс.

4. Законопроект за изменение на Гражданския процесуален кодекс.

5. Законопроект за рибарството.

6. Законопроект за одобрение и приложение на общия градоустройствен план на София и околградския район.

7. Законопроект за изменение на Закона за наемите.

8. Законопроект за утвърждаване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 22 юни до 31 октомври 1961 г.

9. Информация на министъра на външните работи по някои въпроси на международното положение и приемане декларация на Народното събрание.

10. Доклад на Комисията по изработване проект за изменение на Конституцията на Народна република България.

11. Законопроект за изменение на членове 18, 19 и 47 от Конституцията на Народна република България.

12. Законопроект за изменение на Закона за избиране на народни съвети и Закона за избиране Народно събрание на Народна република България.

13. Предложение за избор на съдии при Върховния съд на Народна република България.

Има ли предложения за изменение и допълнение на дневния ред? — Няма.

Които са съгласни с предложения от Бюрото дневен ред на сесията, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Другарки и другари народни представители! Така както е установена нашата практика при разглеждането на законопроектите за държавния народностопански план и за бюджета на

страната, Бюрото предлага и този път изказванията и по двата законопроекта да станат едновременно, а само гласуването им да бъде поотделно, тъй като материята, която те третира, е сходна и е тясно свързана.

Има ли друго предложение? — Няма. Който е съгласен с предложението на Бюрото, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към дневния ред. Ще разгледаме най-напред

Законопроекта за Държавния народностопански план на Народна република България за 1962 г. и законопроекта за бюджета на Народна република България за 1962 г.

Поради това, че по първия законопроект ще бъде направен подробен доклад от председателя на Държавната планова комисия др. Станко Тодоров, а по втория — от министъра на финансите др. Кирил Лазаров, предлагаме мотивите по законопроекта за плана и текстът на двата законопроекта да не се четат.

Има ли друго предложение? — Няма.

Които са съгласни, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

(Прилагат се мотивите и текстът на законопроектите съгласно чл. 38 от Правилника за вътрешния ред на Третото Народно събрание:

М О Т И В И

към законопроекта за Държавния народностопански план за 1962 г.

Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България Държавният народностопански план за 1962 г., обсъден и одобрен от Министерския съвет, се внася в Народното събрание, за да бъде разгледан и утвърден.

Проектопланът за 1962 г. е изграден въз основа на указанията на ЦК на БКП за ускорено развитие на народното стопанство. В основата на проекта са залегнали задачите, които бяха поставени на Мартенското съвещание на стопанския и партиен актив, и решенията на пленума на партията през м. август тази година, като е направен внимателен анализ на достигнатото равнище на развитие на производителните сили в страната.

През 1961 г. нашата страна постигна значителни успехи в икономическото си развитие. Планът за промишленото производство се очаква да бъде преизпълнен с над 1800 млн. лева, или в сравнение с 1960 г. промишлената продукция да се уве-

лици с 10,2%. Успешно се изпълнява, а за животинските продукти се преизпълнява планът за изкупуването на селскостопански произведения. Обемът на капиталните вложения се очертава да се увеличи в сравнение с 1960 г. със 7,4%, стокооборотът на дребно — със 7,6%, външният стокообмен — с 8,6%. В сравнение с миналата година се очаква транспортът да превози в повече 29 358 хил. т товари и обемът на работата му да нарасне с 11,3%. В изпълнение на указанията на Мартенското съвещание в страната беше извършена голяма работа по подобряване качествените показатели на плана. Очаква се производителността на труда на едно лице в сравнение с 1960 г. да се увеличи в промишлеността с 8,6%, в строителството с 5,0%, в жп. транспорт с 8,0% и в търговията с 3,2% (на един работник).

В резултат на постигнатите успехи в изпълнението на плана в отраслите на материалното производство се очертава общественият продукт да нарасне в сравнение с 1960 г. с 4,7% и националният доход — с 4,3%.

По отделни раздели проектопланът за 1961 г. се характеризира със следните данни:

I. По промишлеността

Обемът на планираната промишлена продукция се предвижда да достигне 57 764,9 млн. лв. срещу 52 596,3 млн. лв. очаквано изпълнение за 1961 г., или да се увеличи с 9,8%.

Отделните отрасли на промишлеността ще се развиват, както следва:

(млн. лева)				
	1960 г. отчет	1961 г. очакв. изпълн.	1962 г. проекто- план	1962 г. в % към очакв. изпълнение 1961 г.
	1	2	3	4
I. Държавна промишленост	43679,6	48432,8	53343,8	110,1
в т. ч по отрасли				
1. Производство на електроенергия и топлина	1259,0	1557,7	1777,4	114,1
2. Топливна промишленост	1357,0	1445,6	1610,1	111,4
3. Черна металургия (вкл. добив на руди)	476,0	613,3	794,9	129,6
4. Цветна металургия (вкл. добив на руди)	2500,9	2586,1	2934,8	113,6
5. Машиностроителна и металообработваща промишленост	6141,0	7241,4	8528,0	117,8

	1	2	3	4
6. Химическа и каучукова промишленост	2222,0	2598,9	3003,0	115,5
7. Промисленост за строителни материали	1123,0	1345,9	1541,1	114,5
8. Дърводобивна и дървообработваща промишленост	2150,2	2352,0	2489,0	105,8
9. Целулозно-книжна промишленост	497,0	531,6	643,1	121,0
10. Стъкларска и порцелано-фаянсова промишленост	370,0	507,1	601,5	118,6
11. Текстилна промишленост	7379,0	7315,9	7620,0	104,2
12. Шивашка промишленост	1218,0	1339,5	1405,7	104,9
13. Кожаро-кожухарска и обувна промишленост	815,0	834,3	1003,3	120,3
14. Полиграфическа промишленост	302,5	294,1	191,1	99,0
15. Хранително-вкусова промишленост	13791,0	15637,7	16693,2	106,8
16. Други отрасли на промишлеността	2078,0	2231,6	2407,6	107,9
II. Кооперативна промишленост	4053,3	4163,5	4421,1	106,2

Както се вижда, в проектоплана е набелязано най-бързо развитие на отраслите на тежката промишленост. Особено бързо развитие получават отраслите, от които зависи разширяването на суровинната база на цялата промишленост, а именно: черната металургия, цветната металургия, химическата и каучуковата промишленост, целулозно-книжната промишленост, производството на строителни материали, производството на електроенергия и т. н.

Предвижда се производството на по-важните промишлени изделия да достигне следните размери: електрическа енергия 6370 млн. квтч., каменни въглища 21 593 хил. т, валцовани черни метали 327,5 хил. т, електролитна мед 17,5 хил. т, олово 44,5 хил. т, цинк 50,5 хил. т, мотори с вътрешно горене 17,3 хил. бр., електромотори 357 хил. бр., акумулатори 1311,9 хил. бр., електрокари 9800 бр., стругове 2380 бр., електротелфери 14 300 бр., азотни торове (100%) 94,6 х. т, фосфорни торове (100%) 76,5 хил. т, сярна киселина 256,8 хил. т, калцинирана сода 231,5 хил. т, цимент 2111 х. т, памучни тъкани 234 млн. м, вълнени тъкани 17,2 млн. м, обувки 11 045 хил. чифта, зеленчукови консерви 185,8 хил. т, захар 226,3 х. т и др.

Задачата, която се поставя пред всички стопански ръководители и пред колективите на предприятията, е да се осигури

не само изпълнението, но и преизпълнението на всеки показател при най-целесъобразно и икономично използване на материалните, финансовите и трудовите ресурси.

II. По селското стопанство

Общият обем на продукцията от селското стопанство се набелязва да достигне 27 693 млн. лв., или да се увеличи с 22,4% в сравнение с отчетеното производство за 1960 г. За по-важните селскостопански произведения се предвижда да се достигне следното производство: зърнено-хлебни 2540 хил. т, зърнено-фуражни 2680,2 хил. т, слънчогледово семе 406,5 хил. т, неоманганен памук 51,3 хил. т, захарно цвекло 1832 хил. т, ориенталски тютюн 88 хил. т, ябълки 320 хил. т, грозде 927 хил. т, домати 855 хил. т, месо — в кланично тегло — 308,6 хил. т, мляко 1308,5 млн. л, яйца 1364 млн. бр. и вълна 23,6 хил. т.

За да се постигне набелязаното производство на селскостопанска продукция, предвижда се провеждането на редица мероприятия.

В проекта е залегнала тенденцията за разместване на селскостопанските култури и животни в най-подходящи за тяхното развитие почвено-климатически условия. Предвижда се поливните площи да се увеличат с 618 х. дка, като достигнат 8300 х. дка, да бъдат доставени 640,1 хил. т химически торове, 5933 трактора, приведени към 15 к. с., 1863 комбайна, 4710 тракторни плуга и редица други селскостопански машини.

Обемът на механизирани селскостопански работи ще се увеличи с 12,2% в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. и ще достигне 295,9 млн. дка мека оран.

За по-нататъшното развитие на животновъдството предвижда се площите на фуражните култури да се увеличат със 765,6 хил. дка спрямо очакваното изпълнение за 1961 г. и да достигнат 19 180 хил. дка.

III. По транспорта и съобщенията

За задоволяване потребностите на народното стопанство и населението от транспорт с проектоплана за 1962 г. се предвижда превозът на товари да се увеличи спрямо очакваното изпълнение на 1961 г. с железопътен транспорт с 6,3%, с автомобилен транспорт с 15,1% и с воден транспорт с 36,4%. Извършената работа в т/км ще се увеличи съответно с 6,1%, с 13,2% и с 57,3%. Приходите от водния транспорт ще се увеличат с 40,0%.

Увеличението на обема на превозите се разчита както на подобряване използването на съществуващия подвижен съ-

став, така и на неговото увеличение. Предвижда се средното натоварване на товарните вагони да се увеличи с 280 кг; времето за оборота им да се намали с 1,9 часа; брутната тежина на товарните влакове да се увеличи с 22,8 т. Производителността с тон/товароподемност за автомобилите от ДАП ще се увеличи с 3,4% в тон/км.

Новото в транспорта е това, че през 1962 г. за първи път ще се въведе електрическа и дизелова тяга, с което ще се увеличи пропускателната и превозна способност на електрифицираните участъци. Ще се реализират и значителни икономии на висококачествени кафяви въглища.

IV. По капиталните вложения

За да се осигури набелязаното развитие на народното стопанство с необходимите мощности и се създадат условия за по-нататъшното бързо развитие на икономиката на страната, предвижда се общият обем на лимитните капитални вложения да възлезе на 8903 млн. лв. От общия обем на лимитните капитални вложения 6234 млн. лв., или 70,0%, се определят за развитието на промишлеността. Около 5796 млн. лв., или 93,0% от средствата, заделени общо за промишлеността, са предвидени за развитието на тежката промишленост. С проекта се набелязва по-нататъшното стесняване фронта на строителството. Капиталните вложения ще се съсредоточат върху основните и решаващи обекти за народното стопанство. Само за пет крупни обекта: Металургичния комбинат — Кремиковци, Нефтопреработвателния завод — Бургас, Азотноторовия завод — Стара Загора, енергийния комплекс Марица-изток и Медет, се заделят 2710 млн. лв., или 43,4%, от капиталните вложения в промишлеността.

С предвидените средства за промишлеността се осигурява въвеждането на 350,5 хил. квт. електропроизводствени мощности, рудници за добив на 5545 хил. т въглища, мощности за добив на 1450 хил. т г. железни руди, 50 хил. т г. медна руда и 425 хил. т г. оловно-цинкови руди, мощности за производство на 390 хил. т г. кокс, 110 хил. т г. амоняк, 25 хил. т г. целулоза и полуцелулоза, 200 хил. т г. цимент и т. н.

За геологопроучвателните работи се заделят 400 млн. лв., с които ще се създадат условия за увеличаване промишлените запаси от полезни изкопаеми.

Общият обем на капиталните вложения за развитието на селското и горското стопанство през 1962 г. ще възлезе на 4129 млн. лв., от които 613 млн. лв. лимитни капитални вложения, 1200 млн. лв. кредити от държавата, 514 млн. лв. извънлимитни капитални вложения по бюджета на държавата и 1802 млн. лв. средства от неделимите фондове на ТКЗС. Тези средства се насочват главно за разширяване на механизацията

на селскостопанските работи, за увеличаване поливните площи, трайните насаждения, прираста на стадото и други мероприятия.

За транспорта и съобщенията са заделени 958 млн. лв., или 10,8%, от лимитните капитални вложения за страната. С това се осигурява електрифицирането на жп. линия Русе — Горна Оряховица, завършването на жп. линия Пловдив—Скуtare, продължаване преустройството на някои жп. възли и значително увеличаване на подвижния състав. Ще бъдат доставени 25 електрически и 12 дизелови локомотива, 1206 товарни вагона (двуосно изчисление) и 30 пътнически вагона, 746 товарни автомобили, един 10 хил.-тонен танкер, един 10 хил.-тонен и един 5 хил.-тонен сухотоварни кораба, 6 шлепа по 1000 т и други.

За културно-битово строителство се предвиждат 733 млн. лв., или 8,2%, от общите лимитни капитални вложения. Тези средства се насочват за изграждането на жилища, училища, болници, водопроводи, канализации и др. С държавните средства и със средствата за индивидуалното и кооперативното жилищно строителство се осигурява изграждането на 1112 х. м² чиста жилищна площ.

За строителство на общообразователни училища и техникуми са заделени 132 млн. лв., с които се осигурява построяването на 36 376 места и се започна строителство на 22 общообразователни училища и 11 техникума.

V. По търговията

По проектоплана се набелязва стокооборотът на дребно да достигне 27 700 млн. лв., като се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. със 7,8%.

Продажбата на хранителните стоки ще се увеличи със 7,1%, в т. ч.: месо с 8,8%, растителни хранителни масла със 7,0%, сирене и кашкавал със 7,0%, захар с 8,6%, зеленчукови стерилизирани консерви с 16,1% и т. н. Продажбата на нехранителните стоки ще се увеличи с 8,4%, в т. ч.: памучни тъкани със 7,1%, вълнени тъкани със 7,8%, обувки с 10,6%, мебели с 21,2%, електрически перални с 12,5%, телевизори — 2,6 пъти и т. н.

Външнотърговският стокообмен се предвижда да нарасне с 15,6% в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г.

VI. По образованието, здравеопазването и комуналното стопанство

Общият брой на учащите се в страната се предвижда да достигне 1569 хил. срещу 1494 хил. по очакваното изпълнение за 1961 г.

Броят на новопостъпващите в средните професионални училища за редовно, вечерно и задочно обучение се предвижда да бъде 40 500, а във висшите учебни заведения — 18 170.

Предвижда се в детските градини да бъдат обхванати 62,3% от децата в предучилищна възраст.

За по-нататъшното подобряване на здравеопазването в страната с проекта се предвижда броят на болничните легла да нарасне с 2725, местата в почивните станции — със 700 и в постоянните детски ясли — с 2580.

Ще бъдат изградени нови водопроводи с обща дължина 631 км и построена канализационна мрежа, дълга 92 км.

VII. По производителността на труда и снижението на себестойността

С проектоплана се предвижда производителността на труда да се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г., както следва: в промишлеността със 7,4%, в строителството с 8,8%, в жп. транспорт с 4,7% и в търговията и общественото хранене с 3,8%. Увеличението на производителността на труда се разчита да се постигне от по-доброто използване на техниката, внедряването на нова механизация и подобряване организацията на производството и труда.

В проекта е заложена тенденция за максимално и най-икономично използване на всички местни и вносни суровини. Предвидено е значително снижение на разхода на материали за производство на единица изделие. В резултат на най-ефективното използване на материалите и трудовите ресурси предвижда се себестойността на продукцията в промишлеността да се снижи с 1,62%, в ДЗС и МТС — с 5,26%, на извършената работа в транспорта — с 2,58%, на строително-монтажните, проучвателни и проектантски работи — с 4,35%, разходите по обръщението в търговията — с 2,68%.

В резултат на набелязаното развитие на отраслите на материалното производство и увеличаването на производителността на труда се осигурява по-нататъшното нарастване на националния ход и подобряване благосъстоянието на трудещите се. Предвижда се националният доход да достигне 54 303 млн. лв., или да се увеличи със 7585 млн. лв. в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г.

Другарки и другари народни представители, моля да одобрите предложения законопроект за Държавния народностапански план за 1962 г. и да го гласувате.

Председател на Държавната планова комисия: **Ст. Тодоров**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за Държавния народностопански план за 1962 г.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

1. Въз основа на чл. 17, т. 6 от Конституцията на Народна република България Народното събрание утвърждава държавния план за развитие на народното стопанство на Народна република България за 1962 г. по следните основни показатели:

I. По промишлеността

2. Общият обем на планираната промишлена продукция (по фабрично-заводски цени към 1. I. 1960 г.) да нарасне с 9,8 на сто в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г.

3. Производството на някои по-важни промишлени изделия в натурално изражение да достигне:

електрическа енергия	— 6370	млн. квтч.
каменни въглища	— 21593	хил. т
брикети от лигнитни въглища	— 600	хил. т
чугун за производство на стомана	— 180,5	хил. т
стомана	— 413	хил. т
валцовани черни метали	— 327,5	хил. т
електролитна мед	— 17,5	хил. т
олово	— 44,5	хил. т
цинк	— 50,5	хил. т
мотори с вътрешно горене	— 17,3	хил. броя
	161,3	хил. к. с.
електромотори	— 357,0	хил. броя
	1683,3	хил. квт.
акумулатори	1311,9	хил. броя
	15492	т олово
стругове	— 2380	броя
електрокари	— 9800	броя
електротелфери	— 14300	броя
азотни торове в натура	— 283,5	хил. т
в 100%	94,6	хил. т
фосфорни торове в натура	— 434,4	хил. т
в 100%	76,5	хил. т
сярна киселина (монохидрат)	— 256,8	хил. т
калцирана сода (база 95%)	— 231,5	хил. т
сода каустик (база 96%)	— 21,2	хил. т
цимент	— 2111	хил. т
памучни тъкани	— 234	млн. м
вълнени тъкани	— 17,2	млн. м
копринени тъкани	— 10,1	млн. м
обувки — всичко	— 11045	хил. ч
месо	— 177,1	хил. т
зеленчукови консерви	— 185,8	хил. т
плодови консерви	— 160,0	хил. т
захар	— 226,3	хил. т

II. По селското и горското стопанство

4. Общият обем на продукцията от селското стопанство (по съпоставими цени към 1. I. 1960 г.) да достигне 27 693 млн. лв.

5. Обемът на селскостопанските работи, които ще се извършат с механични двигатели, общо за страната да достигне не по-малко от 295,9 млн. дка мека оран.

6. Да се засадят 308,3 хил. дка нови трайни насаждения върху самостоятелни площи.

7. Да се залесят не по-малко от 800 хил. дка земи в горския фонд.

III. По транспорта и съобщенията

8. Обемът на превозната работа в тон/километри в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. да се увеличи за жп. транспорт с 6,1 на сто и за автомобилния транспорт за общо ползуване със 7,9 на сто. Приходите от водния транспорт да се увеличат с 40,0 на сто.

IV. По капиталните вложения

9. Общият обем на лимитните капитални вложения за страната се определя на 8903 млн. лв.

10. За развитието на промишлеността се определят 6234 млн. лв. лимитни капитални вложения, от които: за електроизграждането 799 млн. лв., за каменовъглената промишленост 662 млн. лв., за черната металургия (включително добив на руди) 1287 млн. лв., за цветната металургия (включително добив на руди) 583 млн. лв., за машиностроителната и металообработващата промишленост 512 млн. лв., за химическата и каучуковата промишленост 548 млн. лв., за текстилната промишленост 256 млн. лв., за хранително-вкусовата промишленост 136 млн. лв., за минно-геоложки проучвания 440 млн. лв.

11. За селското и горското стопанство се определят 613 млн. лв. от лимитните капитални вложения.

Освен това за увеличаване на стадото и развитие на трайните насаждения на ТКЗС да се осигурят 1200 млн. лв. държавни кредити.

12. За развитието на транспорта и съобщенията се определят 958 млн. лв. лимитни капитални вложения.

13. За културно-битово строителство се определят 733 млн. лв. лимитни капитални вложения.

За насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство Българската инвестиционна банка да раздаде заеми в размер на 558 млн. лв.

14. През 1962 г. да се въведат в действие следните по-важни мощности: електропроизводствени мощности за 350,5 хил. квт.; мощности за годишен добив на: 5545 хил. т каменни въглища, 1450 хил. т руди за черни метали, 50 хил. т медни руди, 425 хил. т оловно-цинкови руди; мощности за годишно производство на: 390 хил. т кокс, 110 хил. т амоняк, 25 хил. т целулоза и полуцелулоза, 15 хил. т хартия, 200 хил. т цимент, 41 млн. бр. тухли и др.

V. По търговията

15. Обемът на стокооборота на дребно по съпоставими цени да се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. със 7,8 на сто, а продажбата на по-важните стоки, както следва: месо и месни произведения със 7,0 на сто, растителни хранителни масла със 7,0 на сто, сирене и кашкавал със 7,0 на сто, захар с 8,6 на сто, стерилизирани зеленчукови консерви с 16,1 на сто, памучни тъкани със 7,1 на сто, вълнени тъкани със 7,8 на сто, шивашки изделия с 3,1 на сто, обувки с 10,6 на сто, мебели с 21,2 на сто.

16. Общият стокообмен на страната да нарасне с 15,6 на сто в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г.

VI. По образованието, здравеопазването и комуналното стопанство

17. Броят на новопостъпващите курсисти в средните професионални училища за дневно, вечерно и задочно обучение се определя на 40 500 души.

18. Броят на новопостъпващите студенти във висшите и полувисшите учебни заведения за редовно, задочно и вечерно обучение се определя на 22 800 души.

19. Броят на болничните легла в здравните заведения да се увеличи с 2725 в сравнение с 1961 г.

20. Да се изгради нова водопроводна мрежа с дължина, не по-малка от 631 км, и канализационна мрежа — не по-малка от 92 км.

VII. По производителността на труда и снижение себестойността

21. Производителността на труда да се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г., както следва: в промишлеността със 7,4 на сто, в строителството с 8,8 на сто, в жп. транспорт с 4,7 на сто, в машинно-тракторните станции със 7,2 на сто и в търговията на дребно и общественото хранене с 3,8 на сто.

22. Да се снижи себестойността на продукцията в промишлеността с 1,62 на сто, на извършената работа от МТС с 4,0 на сто, на продукцията в ДЗС със 7,0 на сто, на работата в транспорта с 2,58 на сто, на строително-монтажните и проектантски работи с 4,35 на сто и на разходите на обръщението в търговията с 2,68 на сто.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

23. Възлага се на Министерския съвет да утвърди разпределението на народностопанския план за 1962 г. по ведомства и окръзи.

24. Общото ръководство и контрол за правилното и своевременно изпълнение на плана се възлага на Министерския съвет.

25. Министерският съвет или упълномощен от него орган извършва промените, които се налагат в процеса на изпълнението на плана.

26. За осигуряване изпълнението на плана Министерският съвет взема решения, издава наредби и провежда мероприятия, които са задължителни за всички.

27. Изпълнението на настоящия закон се възлага на председателя на Министерския съвет.

ЗАКОНОПРОЕКТ

за бюджета на Народна република България за 1962 г.

1. Утвърждава се бюджетът на Народна република България за 1962 г., както следва:

По приходите на сума	37 665 650 000 лв.
По разходите на сума	37 447 050 000 лв.
Превишение на приходите над разходите	218 000 000 лв.

2. Постъпленията от народното стопанство в бюджета на държавата за 1962 г. се утвърждават в размер на 29 319 563 000 лв.

3. В бюджета на държавата за 1962 г. се утвърждават средства на сума 24 864 347 000 лв. за финансиране на народното стопанство — за по-нататъшното развитие на тежката, леката и хранителната промишленост, на селското стопанство, транспорта и съобщенията, жилищно-комуналното стопанство и другите отрасли на народното стопанство.

4. За по-нататъшното развитие на социално-културните мероприятия — за мероприятията по просветата, науката, кул-

турата, здравеопазването, общественото осигуряване и т. н., в бюджета на държавата се утвърждават разходи на сума 7 497 951 000 лв.

5. Утвърждават се в бюджета на държавата разходи за издръжка на органите на държавната власт, на държавното управление и на съдилищата и прокуратурата на сума 715 029 000 лв.

6. Утвърждава се републиканският бюджет за 1962 г., както следва:

По приходите на сума	28 470 612 000 лв.
По разходите на сума	28 252 612 000 лв.
Превишение на приходите над разходите	218 000 000 лв.

7. Утвърждават се сборните бюджети на народните съвети за 1962 г. по окръзи, както следва:

О к р ъ з и	По приходите и разходите	В това число:	
		отчисления от държавните приходи	субсидия от републиканския бюджет
1. Благоевград	207 583	56 057	44 720
2. Бургас	348 428	61 098	31 348
3. Варна — града	434 253	16 382	289 566
4. Варна — окръг	178 662	16 991	19 005
5. Видин	181 062	49 035	31 100
6. Враца	256 051	57 214	18 030
7. Габрово	203 586	71 171	33 014
8. Димитрово	236 333	67 944	48 635
9. Коларовград	216 418	41 870	21 133
10. Кюстендил	200 604	69 967	36 473
11. Кърджали	168 089	36 770	84 990
12. Ловеч	199 531	41 969	29 136
13. Михайловград	197 037	29 805	18 145
14. Пазарджик	221 777	48 801	22 673
15. Плевен	341 288	61 328	32 955
16. Пловдив — града	265 384	54 808	30 405
17. Пловдив — окръг	255 989	44 419	24 940
18. Разград	173 879	37 932	18 256
19. Русе	236 826	36 808	11 859
20. Силистра	159 847	28 658	18 898
21. Сливен	326 984	144 855	34 943
22. Смолян	151 741	33 200	47 964
23. София — града	770 381	55 664	39 864
24. София — окръг	264 845	90 103	26 822
25. Стара Загора	330 498	68 761	27 195
26. Толбухин	235 004	6 911	19 272
27. Търговище	180 151	46 070	37 244
28. Търново	274 683	19 494	19 434
29. Хасково	355 330	144 399	36 761
30. Ямбол	268 480	74 167	25 912

Всичко: 7 840 688 1 612 651 1 180 692

8. Утвърждават се за 1962 г. отчисления в бюджетите на народните съвети от отчисленията от печалбата на подчинените им предприятия и от разпределяемия данък върху оборота в следните проценти:

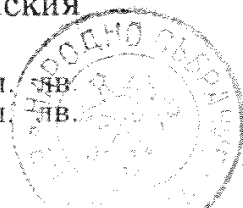
О к р ъ з и	Процент на отчисленията	
	от данък върху оборота	от отчисленията от печалбата
1. Благоевград	50	60
2. Бургас	10	30
3. Варна — града	5	5
4. Варна — окръг	10	10
5. Видин	60	80
6. Враца	30	40
7. Габрово	5	15
8. Димитрово	10	25
9. Коларовград	10	30
10. Кюстендил	40	60
11. Кърджали	80	80
12. Ловеч	10	30
13. Михайловград	20	40
14. Пазарджик	10	20
15. Плевен	20	30
16. Пловдив — града	5	10
17. Пловдив — окръг	30	40
18. Разград	30	60
19. Русе	9	10
20. Силистра	40	80
21. Сливен	20	70
22. Смолян	80	80
23. София — града	2	2
24. София — окръг	20	30
25. Стара Загора	5	30
26. Толбухин	5	10
27. Търговище	80	80
28. Търново	5	10
29. Хасково	30	50
30. Ямбол	50	60

9. Одобрява се отчетът за изпълнението на държавния бюджет за 1960 г., както следва:

По приходите на сума	30 665 691 хил. лв.
В това число приходи от народното стопанство	23 352 676 хил. лв.
По разходите на сума	29 947 086 хил. лв.
В това число:	
Разходи за народното стопанство	19 735 910 хил. лв.
Разходи за социално-културни мероприятия	6 478 892 хил. лв.
Превишение на приходите над разходите	718 605 хил. лв.

10. Одобрява се отчетът за изпълнение на републиканския бюджет за 1960 г., както следва:

По приходите на сума	21 183 546 хил. лв.
По разходите на сума	20 830 826 хил. лв.

В това число:

Субсидии на окръжните народни съвети	1 634 004 хил. лв.
Субсидия на Държавното обществено осигуряване	249 000 хил. лв.
Превਿશение на приходите над разходите	332 720 хил. лв.

11. Одобрява се отчетът за изпълнението на местните бюджети за 1960 г., както следва:

По приходите на сума	9 036 723 хил. лв.
----------------------	--------------------

В това число:

Приходи от народното стопанство	4 813 252 хил. лв.
Субсидия от републиканския бюджет	1 634 004 хил. лв.
По разходите на сума	8 844 719 хил. лв.

В това число:

Разходи за народното стопанство	5 341 943 хил. лв.
Разходи за социално-културни мероприятия	2 912 406 хил. лв.

12. Одобряват се сборните отчети на народните съвети за 1960 г. по окръзи, както следва:

О к р ъ з и	П р и х о д и		Разходи	Бюджетен излишък
	всичко	в това число субсидия от републиканския бюджет		
1. Благоевград	229 532	38 200	221 318	8 214
2. Бургас	489 666	90 300	471 552	18 114
3. Варна — града	386 438	6 940	381 435	5 003
4. Варна	178 951	38 154	175 916	3 035
5. Видин	229 662	104 300	224 621	5 041
6. Враца	309 587	62 014	301 664	7 923
7. Габрово	182 939	53 000	180 247	2 692
8. Димитрово	264 123	66 400	256 697	7 426
9. Коларовград	237 467	23 071	233 847	3 620
10. Кюстендил	209 771	46 147	203 777	5 994
11. Кърджали	173 039	45 576	171 162	1 877
12. Ловеч	268 705	68 851	263 025	5 680
13. Михайловград	237 309	43 400	232 862	4 447
14. Пазарджик	312 132	83 647	304 773	7 359
15. Плевен	376 577	52 600	368 443	8 134
16. Пловдив — града	329 650	61 195	324 024	5 626
17. Пловдив	311 636	96 900	306 939	4 697
18. Разград	175 830	23 414	170 449	5 381
19. Русе	326 696	39 814	321 305	5 391
20. Силистра	173 488	38 800	169 358	4 130
21. Сливен	342 216	41 000	337 985	4 231
22. Смолян	133 836	37 500	130 512	3 324
23. София — града	854 249	68 132	839 626	14 623
24. София	413 272	35 545	402 784	10 488
25. Стара Загора	348 664	63 419	339 079	9 585
26. Толбухин	242 935	36 000	236 528	6 407
27. Търговище	186 894	62 500	185 914	980
28. Търново	416 131	110 000	407 729	8 402
29. Хасково	409 242	43 600	405 181	4 061
30. Ямбол	286 086	53 585	275 967	10 119

Всичко: 9 036 723 1 634 000 4 8 844 719 192 004)

Има думата заместник-председателят на Министерския съвет и председател на Държавната планова комисия д-р Станко Тодоров да направи доклад по законопроекта за Държавния народностопански план на Народна република България за 1962 г.

Станко Тодоров: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Изработването и разглеждането на проекта плана за 1962 г. става в момент, когато всички ние, целият наш народ, живеем с възторга и трудовия ентусиазъм, който предизвикаха грандиозните задачи и светлите перспективи, начертани от XXII конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз.

За нашата партия, за нашия народ, които в строителството на социализма неотклонно се учат от великия опит на Комунистическата партия на Съветския съюз, които вярно и неотстъпно следват завета на Георги Димитров — „Да пазим като зеницата на очите си дружбата със Съветския съюз“, за всички ни, които виждаме и чувствуваме, че нашите победи, нашите успехи станаха възможни преди всичко благодарение на братската помощ на Съветския съюз и неговата славна Комунистическа партия, е ясно, че грандиозната програма на Комунистическата партия на Съветския съюз за строителството на комунизма чертае светло комунистическо бъдеще и за нашия народ, за нашата страна. Поради това напълно естествено е смелият порив и ясните задачи, които си постави Комунистическата партия на Съветския съюз за предстоящия период от 20 години, да окрилят и нас, да вдъхнат нови сили на нашата работническа класа, на нашия трудов народ за всеотдаен труд във великия поход към комунизма.

Съвещанието през м. март т. г. с партийния и стопанския актив на страната, Пленумът на Централния комитет на Българската комунистическа партия през м. август, Програмата за комунистическо строителство — „Този втори комунистически манифест на нашата епоха“ — раздвижиха дълбоко творческите сили, помогнаха да се разгори още повече благородното социалистическо съревнование сред трудещите се в нашата страна за изпълнение на народностопанския план. Благоприятните резултати са налице. Планът за деветмесечното, както беше съобщено от Централното статистическо управление, е изпълнен. Очаква се изпълнение и общоизгодишния план. Това ни дава възможност с плана за 1962 г. да си поставим нови, по-големи задачи по нашия път на ускорено икономическо развитие за изграждане социализма в нашата страна.

Какви са по-конкретно резултатите от

Очакваното изпълнение на плана за 1961 г.

По предварителни данни планът за промишленото производство се очертава да бъде преизпълнен с 3,6 на сто и народното стопанство да получи надпланова продукция за близо 2 милиарда лева (по фабрично-заводски цени от 1 януари 1960 г.). Обемът на планираната промишлена продукция за 1961 г. се очертава да се увеличи с над 10 на сто в сравнение с 1960 г., или прирастът ще възлезе на около 5 милиарда лв.

Преизпълнението на плана за промишлената продукция се постигна главно в резултат на разкриването на по-големи количества наши местни суровини и материали в сравнение с предвидените първоначално по плана. Поставената задача на Мартенското съвещание и на Августовския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия за увеличаване ресурсите от наши собствени суровини изигра решаваща роля за преизпълнението на плана.

Изкупуването на по-големи количества селскостопански суровини позволи да се преизпълни планът за редица хранителни продукти, като месо и месни произведения, плодови консерви, млечни продукти и други. В хранително-вкусовата промишленост е повишена и степента на преработката на някои селскостопански суровини, главно на плодовете, зеленчуците, месото, млякото и други.

В текстилната промишленост е подобро използването на суровините, като от единица основни суровини е произведена повече продукция, отколкото беше разчетено в плана. Подобно е положението в машиностроенето и в някои други отрасли.

Наред с постигнатите успехи в промишлеността през 1961 г. бяха допуснати сериозни слабости в черната и цветната металургия, а също и в порцелано-фаянсовата промишленост и производството на строителни материали. Вследствие на това не можахме да се използвават изцяло резервите, с които ние разполагаме в тези отрасли, и народното стопанство не получи значителни количества черни и цветни метали и концентрати. Затруднения се срещнаха през годината и в производството на някои строителни материали, главно цимент и стъкло.

Редица текстилни предприятия, като ДИП „Ернст Телман“ — София, допуснаха преизпълнение на плановите си сметки за преразход на материали и намаляване на производствените запаси.

Тези слабости намаляват общите резултати от борбата за ускоряване икономическото ни развитие.

По предварителни данни продукцията на селското стопанство през 1961 г. се очертава да бъде около равнището на от-

чета за 1960 г. Разчетите на Държавната планова комисия за увеличаване на селскостопанското производство от растениевъдството през 1961 г. няма да бъдат достигнати.

Кои са основните причини за това?

Необичайните валежи през пролетта и голямото засушаване през летния период, което продължава и досега, и появилите се болести нанесоха значителни щети на селското стопанство.

Някои окръжни народни съвети и трудово-кооперативни земеделски стопанства не осигуриха засяването на необходимите площи за царевица, пшеница, ориенталски тютюн, захарно цвекло, лук и др., като разчитаха на нереални добиви, за да достигнат предвидената продукция. Те не осигуриха своевременното провеждане на съответните агротехнически мероприятия, което се отрази неблагоприятно върху добивите и общата продукция.

Предвижданията за броя на селскостопанските животни в основни линии ще бъдат достигнати, което е много положително явление. В резултат на това планът за изкупуването на редица продукти от животновъдството ще бъде преизпълнен. Очертава се да бъдат изкупени в повече от предвидените по плана близо 50 млн. л мляко (приведени в краве), над 3000 т месо, около 40 млн. бр. яйца, 500 т вълна и др. Както се вижда, усилията на партията и правителството за подем в животновъдството вече дават своите резултати. Задачата сега е тези успехи да се укрепват и развиват.

Успехите, постигнати в изпълнението на плана по промишлеността и по изкупуването на основните селскостопански произведения, създадоха възможност да се преизпълни планът за стокооборота на дребно. В сравнение с миналата година обемът на стокооборота ще се увеличи с около 8 на сто.

Износът на стоки се очертава да бъде с 13,5 на сто по-голям в сравнение с миналата година. Вносът на стоки ще се увеличи с 4,3 на сто.

Планът за капиталните вложения се очертава да бъде изпълнен. Ще се въведат в действие значителни нови мощности.

Трябва да се отбележи обаче, че поради слабости, които се допускат от строителните организации и инвеститорите, планът за въвеждане в действие няма да бъде изпълнен изцяло. Част от обектите, които трябва да бъдат въведени през текущата година, ще влязат в строя през 1962 г.

В изпълнение на задачите, поставени от Мартенското съвещание на партийния и стопанския актив, в страната беше извършена значителна работа за изпълнение и преизпълнение на икономическите показатели на плана. Проведените мероприятия за подобряване организацията на производството и труда, за внедряване на нова техника и технология в производ-

ствените процеси оказаха своето благоприятно отражение върху производителността на труда. Очаква се производителността на труда в промишлеността да нарасне с 8,6 на сто в сравнение с 1960 г., в строителството — с 5 на сто, в жп. транспорт — с 8 на сто и в търговията — с 3,2 на сто. В същото време средната работна заплата ще се увеличи в промишлеността с 5,3 на сто, в строителството — с 2,1 на сто, в жп. транспорт — с 4,8 на сто. Следователно ръстът на производителността на труда изпреварва ръста на работната заплата, с което се увеличават натрупванията в народното стопанство.

Тези успехи показват колко своевременни бяха указанията на Централния комитет на Българската комунистическа партия и лично на другаря Тодор Живков, че с въпросите по производителността на труда и борбата за икономии трябва да се заемат не само специалистите, а всички стопански и партийни работници, всички трудещи се.

Такива са в най-общи линии резултатите от изпълнението на плана за 1961 г.

По такъв начин с успехите, постигнати през 1961 г., се създадоха предпоставките за по-голямо производство и по-висока производителност на труда, върху което е изграден проектопланът за 1962 г.

Трябва да се отбележи заедно с това, че с успешното изпълнение и преизпълнение на плана за 1961 г. се полагат основите за разрешаването на задачите, които стоят пред нас в течение на цялата нова петилетка, тъй като фактически четвъртата петилетка започва от 1961 г. Народностопанският план за 1961 г. бе ориентиран изцяло към тези крупни задачи, които характеризират нашето развитие през новата петилетка. Това важи в най-голяма степен за черната металургия, цветната металургия, енергетиката, машиностроенето и химията, които са особено характерни за нашето развитие както през петилетката, така и за предстоящата година.

Основни положения на проектоплана за 1962 г. по промишлеността

Предвижда се обемът на планираната промишлена продукция през 1962 г. да достигне 57 млрд. и 765 млн. лв., или да нарасне с 9,8 на сто в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. Абсолютният прираст на промишлената продукция през 1962 г. ще възлезе на около 5 млрд. и 200 млн. лв.

Характерна черта на проектоплана за 1962 г. е това, че се предвижда максимално развитие на тези отрасли и производства, за които разполагаме с наши местни суровини и материали, и максимално, най-икономично използване както на местните, така и на вносните суровини и материали. В тази

връзка е заложено значително напрежение при използването на производствените мощности в отраслите на добивната промишленост и особено в черната металургия, цветната металургия, електродобива, каменовъглената промишленост. Изпълнението на плана в тези отрасли ще изисква мобилизация на силите на колективите за цялостно използване на производствените мощности.

През 1962 г. ще продължи в широки мащаби претворяването в дело на начертаната от партията политика на преимущество развитие отраслите на тежката промишленост, които определят темповете и мащабите на бъдещето развитие на цялото народно стопанство. В съответствие с указанията на Мартенското съвещание на партийния и стопанския актив и на Августовския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия предвижда се през идущата година с бързи темпове да се развива добивът на руди, въглища, нерудни изкопаеми и други. На тази база ще се увеличи производството на черната и цветната металургия, на енергетиката, на химическата промишленост, на строителните материали и т. н. Това ще позволи да се разшири производството и на останалите отрасли на промишлеността.

Развитието на основните отрасли на тежката промишленост, набелязано с проектоплана за 1962 г., се характеризира със следните данни:

(в млн. лева)

	1960 г. отчет	1961 г. очакв. изпълн.	1962 г. проекто- план	1962 г. в % към 1961 г. очакв. изпълн.
1. Производство на електро- енергия и топлоенергия	1259	1557,7	1777,4	114,1
2. Топливна промишленост	1357	1445,6	1610,1	111,4
3. Черна металургия (вкл. добив на руди)	476	613,3	794,9	129,6
4. Цветна металургия (вкл. добив на руди)	2500,9	2586,1	2934,8	113,5
5. Машиностроене и метало- обработване	6141	7241,4	8528	117,8
6. Химическа и каучукова промишленост	2222	2598,9	3003	115,5
7. Производство на строи- телни материали	1123	1345,9	1541,1	114,5

Както се вижда, темповете, с които ще се развиват отраслите на тежката промишленост през 1962 г., превишават значително средния темп на развитие на промишлеността. Това ще бъде нова голяма крачка по пътя на създаването на материално-техническата база на социализма в нашата страна.

Производството на електроенергия ще достигне 6370 млн. квтч., или ще нарасне с 15 на сто спрямо очакваното изпълнение за 1961 г. Само прирастът в производството на електроенергия през 1962 г. в размер на 830 млн. квтч. е над 3 пъти повече от електроенергията, произведена в България през 1939 г. През 1962 г. ние ще достигнем над 790 квтч. производство на електроенергия на глава от населението. Това равнище превишава няколко пъти равнището, постигнато в нашите южни съседи — Гърция и Турция. Тук трябва да се има предвид, че до войната равнището в производството на електроенергия между трите страни не се различаваше съществено.

На електроенергетиката през изтеклите години беше отделено голямо внимание. С братската помощ на социалистическите страни и главно на Съветския съюз у нас се построиха редица крупни за нашите мащаби водни и термични електроцентрали. Това, което ще се строи в областта на електроенергетиката през 1962 г., далеч надхвърля всичко построено досега. Основен обект ще бъде гигантът на нашата енергетика — ТЕЦ „Марица-изток I“.

Една от най-важните народностопански задачи, както се посочва в програмата на Комунистическата партия на Съветския съюз, е по-нататъшното бързо увеличаване производството на метал и гориво, които представляват основата на съвременната промишленост. Тази задача има огромно значение и за нашата страна.

В проектоплана се предвижда добивът на каменни въглища през 1962 г. да достигне 21 млн. и 593 хил. т срещу 18 млн. и 954 хил. т през тази година. Основно увеличението в добива на въглища ще дойде от рудник „Трояново I“. Предвижда се да се разшири добивът на черни каменни въглища от Балканския каменовъглен басейн.

Фабриката за брикети от лигнитни въглища, която даде вече първите брикети на страната, през 1962 г. ще трябва да осигури производството на 600 хил. т брикети. Предвижда се цялото това количество да се предостави за нуждите на вътрешния пазар. По такъв начин ще се подобри чувствително снабдяването на населението с качествено гориво.

Добивът на суров нефт се предвижда да възлезе през 1962 г. на 230 хил. т. По-голямата част от това количество ще се преработи в нашата страна. За тази цел нефтопреработвателният завод в Русе ще бъде разширен.

Освен предвиденият добив в страната за обезпечаване потребностите на народното стопанство от топливо се набелязва през 1962 г. да бъдат внесени 900 хил. т донецки каменни въглища, 681 хил. т мазут, 959 хил. т бензин, дизелово гориво и други течни горива и 351 хил. т кокс.

Делът на течните горива в енергийния баланс на страната от 16 на сто през тази година ще достигне 19 на сто през 1962

г. и ще се отрази благоприятно върху икономическите показатели в работата на редица отрасли на промишлеността, които се ориентират на по-широка употреба на мазут за горене вместо на въглища, като стъкларската и порцелано-фаянсовата промишленост, производството на строителни материали и други.

При съставянето на проектоплана за 1962 г. обезпечаването на страната с необходимите черни и цветни метали бе в центъра на вниманието. Основните производства на черната и цветната металургия се предвижда да се увеличат в следните размери:

(в хил. тона)

	1960 г. отчет	1961 г. очакв. изпълн.	1962 г. проекто- план	1962 г. в % към 1961 г. очакв. изпълн.
Железни руди	411,3	404,1	687	170
Стомана	253	367	413	112,5
Валцовани черни метали (прокат)	139	294,4	327,5	111,2
Електролитна мед	14	14,4	17,5	121,9
Олово	40,4	42,7	44,5	104,2
Цинк	16,9	22,1	50,5	228,5

През тази година в работата на металургическия завод „Ленин“ бяха допуснати някои организационни слабости, които попречиха на нормалното изпълнение на плана и лишиха народното стопанство от хиляди тонове черни метали. Планът на завода за 1962 г. е разработен въз основа на мощностите на основните агрегати, като се има предвид да бъдат отстранени допусканията досега организационни слабости. Необходимо е ръководството на завода и Комитетът по промишлеността да вземат енергични мерки за мобилизиране на целия производствен колектив не само за изпълнението, но и за преизпълнението на плана за 1962 г.

Основните задачи, които ще трябва да се решат в областта на цветната металургия през 1962 г., са главно в две направления: първо, преодоляване изоставането в минноподготвителните работи и, второ, увеличаване процента на извличането при обогатяването на рудите и при металургичната обработка.

Голяма част от затрудненията при изпълнението на плана за добив на руди през последните години се дължи на изоставането, което се допуска в минноподготвителните работи. Основната причина за това е, че някои ръководители на минни предприятия системно отклоняват или не използват предвидените средства за минноподготвителни работи. Особено характерен е примерът с ДМП „Горубсо“, където планът за де-

ветмесечието на тази година за минноподготвителните работи е изпълнен едва 75 на сто.

Слабости се допускат и в усвояването на технологичните процеси при добива на концентрати и извличането на метала. В минното предприятие „Маджарево“ през тази година не се изпълнява планът за добив на оловен и цинков концентрат поради изключително ниския процент на извличане. Извънредно много продължава експериментирането на новата технология за извличане на метал.

С проектоплана за 1962 г. се предвижда извличането на метала при обогатяването на рудите и добиването на концентрати във флотационните фабрики да се увеличи с 1,66 пункта за оловото и 2,61 пункта за цинка. При металургичното извличане в медодобивния и оловно-цинковите заводи се предвижда извличането да се увеличи за електролитната мед с 1 пункт, за оловото с 1,04 пункт и за цинка с 6,8 пункта. За да се изпълнят тези задачи, необходимо е да се подобри технологията при флотирането и металургичната обработка на концентратите. До края на м. юни 1962 г. в завод „Г. Димитров“ — гара Елисейна, трябва да бъде включена в действие прахоуловителната инсталация, а до края на м. септември — инсталацията за преработка на оловните прахове в Оловно-цинковия завод — гр. Кърджали. През 1962 г. трябва да продължи разработването и усвояването на нови технологии за извличане на редки метали, като талий, кадмий и други.

През 1962 г. ще заработи цинковата секция на още един крупен завод на цветната металургия, рожба на икономическа помощ на Съветския съюз — новия оловно-цинков завод край Пловдив. Пред младия колектив на завода стои огромна и отговорна задача — да овладее бързо технологичните процеси и да осигури на народното стопанство 30 хил.т цинк и други продукти.

Борбата за повече черни и цветни метали е първостепенна задача за нашата икономика и от нейното изпълнение зависят в голяма степен темповете на развитие на цялото народно стопанство. Необходимо е производствените колективи на рудодобивните и металургични предприятия, ръководните органи, всички ние да се заемем с пълни сили да вземем от тези отрасли всичко, което те могат да ни дадат.

Машиностроенето през последните години стана един от основните отрасли на промишлеността у нас. С проектоплана за 1962 г. се осигурява по-нататъшно задълбочаване на специализацията на машиностроенето. Увеличава се относителният дял на електропромишлеността, главно на слабо-токовата промишленост, на приборостроенето, на средствата за автоматизация и контрол на производствените процеси. Специализацията на нашата страна в рамките на социалистическата система за производството на определени видове машини ще

позволи през 1962 г. рязко да се увеличи серийността на произвежданите машини. Това ще подобри всички икономически показатели в работата на машиностроителните предприятия.

Производството на основните видове машини през 1962 г. се предвижда да се увеличи, както следва:

	Марка	1960 година отчет	1961 година очаквано изпълнение	1962 година проектно- план	1962 година в % към 1961 год.
Електромотори — всичко	х. бр.	223,2	301,1	357	118,6
	х. квт	913,43	1 262,2	1 683,3	133,4
Електрокари	броя	3 104	5 840	9 800	167,8
Електротелфери	"	4 339	5 645	14 300	253,3
Силови трансформатори	броя	3 585	5 551	6 375	114,8
	х. ква	1 169	1 664,5	1 997,4	120
Автоматични телефонни централи	линии	31 488	43 000	60 000	139,5
Акумулатори	х. броя	343,8	1 005,9	1 311,9	130,4
	т олово	3 570	12 714	15 492	121,8
Стругове	броя	1 348	1 917	2 380	124,2
Радиоапарати	х. бр.	157	176,3	190	107,8
Телевизори	/броя	395	6 000	15 000	250,0

Производството на машини за износ през 1962 г. ще се увеличи с 42,9 на сто в сравнение с 1961 г. Повече от 1/4 от продукцията на нашето машиностроене ще бъде предназначена за износ.

През 1962 г. трябва да се проведат редица мероприятия за усвояването на нови машини, а също така за подобряване качеството на произвежданите машини за износ. Особено внимание трябва да се обърне за усвояване производството на хладилни компресори, подобрена серия кранови и взривоопасни електрически мотори, подобрени модели кранови апаратури, маслени и сухи автомати, контактори, отделни автомобилни възли, като заден и преден мост, скоростна кутия, таксиметрови апарати, автоматични везни и др.

Предвижда се внедряване в производството на електромотори 4-и и 5-и габарит с олекотени конструкции и подобрени качества, в резултат на което ще се спести динамо-ламарица; замяна на анодните батерии с миниатюрни акумулатори, които търпят многократно зареждане; ще се произвеждат редица уреди за автоматизация на жп. транспорт и отраслите на промишлеността. В производство ще се пуснат: нов радиоприемник с транзистори и печатен монтаж, нов модел автоматична телефонна централа и телефонни апарати, нов модел телевизионен апарат и др.

Необходимо е Комитетът по техническия прогрес и Комитетът по промишлеността да оказват конкретна помощ на за-

водите за усвояване на новата продукция и подобряване качеството на машините. Особено големи и отговорни задачи трябва да решат нашите конструкторски и проектантски кадри и научните работници в областта на машиностроенето за създаване на високоефективни и качествени машини, съответстващи по своите показатели на нивото на световната техника.

През 1962 г. се предвижда по-нататъшно развитие на кооперирането между машиностроителните заводи в страната. Сега при изпълнението на плана за кооперираните доставки се допускат сериозни слабости, поради което в някои заводи се срещат затруднения. Необходимо е Комитетът по промишлеността, Комитетът по техническия прогрес и окръжните народни съвети да подобрят работата си по кооперираните доставки, за да могат да се създадат условия за ритмично изпълнение на плана във всички машиностроителни заводи.

В миналото нашата страна не разполагаше с тежка химическа промишленост. С братската помощ на Съветския съюз и на другите социалистически страни в България бяха изградени крупни химически предприятия.

През 1962 г. ще се въведат в действие редица нови предприятия и цехове на химическата промишленост и ще продължи строителството на много други. Ще се усвои производството на нови химически продукти.

Най-крупният обект на химията ще бъде новият завод за производство на азотни торове край Стара Загора. В с. Река Девня ще завърши строителството на цеха за производство на хлор и цеха за производство на поливинилхлорид. В химическия комбинат в Димитровград ще се въведат в действие цехове за производство на карбамид, формалин, метанол и други химически продукти.

Основните производства в химическата промишленост ще се увеличат, както следва:

		1960 г. отчет	1961 г. очакв. изпълн.	1962 г. проекто- план	1962 г. в % към 1961 г. очакв. изпълн.
Азотни торове (в 100%)	х. т	84	89,9	94,6	105,2
Фосфорни торове (в 100%)	„	40,8	66	76,5	115,9
Сярна киселина (моно- хидрат)	„	122,6	213,9	256,8	120,1
Калцинирана сода (95%)	„	135	148	231,5	156,4
Сода каустик (96%)	„	17,8	20	21,2	106,0
Пластмаси, синтетични смоли и лепила	„	8,6	10	14,57	145,7
Автомобилни гуми — външни	х. бр.	172	258	286	110,9

През 1962 г. ще се въведе в действие новият целулозно-хартиен комбинат край гр. Оряхово. Това ще позволи общото производство на целулоза в страната да достигне 39 000 т (ръст 80,6 на сто) и на хартии — 65 900 т (ръст 16,4 на сто).

В областта на строителните материали наред с увеличението на производството през 1962 г. ще се положат грижи за съществено подобряване качеството за произвежданите видове строителни материали и замяна производството на някои традиционни и неефективни видове строителни материали с по-ефективни.

В редица предприятия на циментовата промишленост през годината бяха допуснати големи слабости в технологията и при планово-предупредителните ремонти, поради което народното стопанство се лиши от големи количества цимент. Дълг на директорите на тези предприятия е да направят необходимото за отстраняване на тези слабости още отсега, за да не изправят народното стопанство през 1962 г. пред такива трудности, пред каквито го поставиха през настоящата година.

Трябва да се спрем и на някои недостатъци в стъklarската промишленост, особено в стъklarския завод „Стинд“ — София, който допусна нетърпим процент на брака и ще произведе едва 40 милиона броя бутилки вместо 64 милиона броя, колкото е производственият му капацитет.

Управление „Промисленост“ при Столичния градски народен съвет е в дълг пред народното стопанство и трябва да направи всичко необходимо, за да не се повтарят тези слабости през 1962 г.

В проектоплана е предвидено по-нататъшно подобряване в използването на дървесината чрез увеличаване на химическата ѝ преработка, производството на плоскости (което се увеличава с 38 на сто) и намаляване използването ѝ за горене. Въвеждат се в действие две нови предприятия за дървесни плоскости в Червен бряг и Търговище.

Предвижда се да се разшири производството на леката и хранителната промишленост, като едновременно с това се разнообрази асортиментът и подобри качеството на стоките за народно потребление. Проблемът за повишаване трайността и качеството на изделията на леката промишленост придобива за нашето народно стопанство изключително важно значение. Ако работниците в нашата промишленост съумеят да постигнат решително повишаване на трайността и качеството на тези изделия, ще се постигне двоен резултат — от една страна, потребностите ще могат да се задоволят със значително по-малки количества материали и, от друга страна, населението ще получи стоки, които ще имат повишена потребителна стойност, следователно ще бъдат по-евтини.

Производството на текстилната промишленост се предвижда да се увеличи през 1962 г. с 4,2 на сто.

Производството на памучни тъкани ще достигне 234 млн. м и на вълнените тъкани — 17 млн. и 160 хил. м.

Производството на обувки с кожа и гьон се набелязва да се увеличи през 1962 г. със 17 на сто. Този ръст на програмата ще задоволи в основни линии потребностите на населението.

С повишаване на покупателната способност и културното равнище на трудещите се и с разширяването на жилищното строителство в страната голямо значение придобива въпросът за обезпечаване на необходимите количества мебели. През последните няколко години производството на мебели се увеличи значително. Въпреки това потребностите не са задоволени напълно. През 1962 г. се предвижда производството на мебели да се увеличи с 24 на сто. Трябва да се отбележи, че производствените предприятия и търговските организации през тази година не осъществиха напълно задачата за произвеждането на модерни и по-икономични видове мебели.

Производствената програма на хранително-вкусовата промишленост се предвижда да нарасне през 1962 г. с 6,8 на сто.

Основните производства се очертават, както следва:

		1960 година отчет	1961 година очаквано изпълнение	1962 година проектно- план	1962 година в % към 1961 година
Месо (заедно с месото, предназначено за месни производства)	х. т	146,9	165,2	177,1	107,2
Сирене	"	39,8	47,2	52,0	110,2
Млечни масла	"	10,9	10,0	10,8	108,0
Зеленчукови консерви	"	154,7	173,6	185,8	107,0
Плодови консерви	"	123,1	145,8	160,0	109,7
Растителни хранителни масла	"	77,8	91,6	107,2	117,0
Захар	"	171,0	233,5	226,3	96,9
Вина гроздови	м. т	120,9	198,3	220,9	111,4
Манипулиран ферментирал тютюн	х. т	70,4	66,1	58,7	88,8

Производството на захар през 1962 г. ще бъде с няколко пункта по-малко в сравнение с тази година. Причината за това се заключава в следното: през 1961 г. се преработиха големи количества цвекло от реколта 1960 г. поради това, че миналата година липсваха достатъчно мощности. Освен това усвояването на новите мощности в захарните заводи дава възможност до края на годината да преработим при по-добър рандеман цялата тазгодишна реколта и да натрупаме необходимите количества захар за следващата година. От следващата

та година разчитаме да преработваме цвеклото при съкратени кампании. Поради тази промяна за 1962 г. се получава намалено производство на захар, което няма да засегне с нищо нуждите на населението. Напротив, продажбите ще бъдат увеличени с 8,6 на сто.

Намалената преработка на тютюн през следващата година се дължи на слабата реколта през 1961 г. Трябва да отбележим, че това обстоятелство създава значителни затруднения за износа на нашата страна, който беше разчетен на нормална реколта. Това налага да се вземат мерки за икономия на разхода на тютюн при производството на цигари, за да се намалят, макар и частично, щетите от слабата реколта.

От 1958 г. насам производствените мощности в хранително-вкусовата промишленост се разшириха значително. Увеличиха се и ресурсите от селскостопански суровини. Добър показател за резервите, които съществуват в това отношение, е голямото преизпълнение на плана в хранително-вкусовата промишленост за деветмесечието на тази година. В сравнение със същия период на миналата година продукцията на хранително-вкусовата промишленост се е увеличила с повече от 23 на сто.

Другарки и другари! Както беше отбелязано, през текущата година ние очакваме значително преизпълнение на плана. Откъде дойде това преизпълнение? То се получи, защото благодарение на усилията на партията бяха разкрити допълнителни ресурси от суровини и беше постигнато тяхното по-добро използване. При разчитането на програмата за 1962 г. ние сме се старали да предвидим ресурсите, които народното стопанство съдържа в това отношение, и да ги мобилизираме чрез плана. Но с държавния народностопански план не могат да се обхванат изцяло всички възможности, които съществуват за увеличаване и поевтиняване на производството. Резервите в това отношение са огромни.

През 1962 г. на нашата промишленост ще бъдат дадени за преработка суровини и материали за около 33 млрд. лева. Ако в резултат на инициативата и творчеството на стотиците хиляди работници, техници и инженери се постигне по-рационално и ефективно използване на тези суровини, то от тях ще се получи по-голяма продукция. Само един процент икономия от тези материали е достатъчен, за да се осигури построяването на предприятие като медодобивния комбинат „Г. Дамянов“.

В държавната промишленост на окръжно подчинение за първото полугодие на 1961 г. бракът възлиза на 65 930 хил. лв. Това особено важи за завода за помпи в гр. Видин, където е допуснат брак за 775 хил. лв. — 12,5 на сто, ДИП „Стаханов“ — гр. Попово — 1160 хил. лв. — 9,92 на сто, ДИП „Стинд“ — София — 7944 хил. лв. — 27 на сто, ДИП „В. Коларов“ — София — 1215 хил. лв., и други.

Какво показват тези примери? Те показват, че в ръководствата на предприятията, в управленията по промишлеността и окръжните народни съвети не е имало непримиримост към тези слабости и е търпяно да се ощетява народното стопанство.

Дълг на работническите колективи, управленията по промишлеността, окръжните народни съвети и Комитета по промишлеността е да вземат още отсега необходимите мерки за подобряване на технологията на производството и премахване на брака.

В своето изказване пред съвещанието на рационализаторите, засягайки въпроса за разходите на суровини и материали, другарят Тодор Живков изтъкна, че колкото по-рационално се извършват тези разходи, колкото по-умело и настойчиво водим борба за икономии и намаляване разносните на единица продукция, толкова повече се създават възможности за увеличаване потреблението на населението, за нарастване на натрупването. Затова въпреки напрежението, което с основание е предвидено в проектоплана, възможности за преизпълнение има и те трябва да се използват. Известно е, че със съставянето на плана планирането не завършва. През годината ще възникнат нови нужди, ще се създават и нови възможности за преизпълнение на плана. Тези възможности трябва да бъдат разкривани и използвани.

По селското стопанство

Завършването на колективизацията и уедряването на трудово-кооперативните земеделски стопанства изигра решаваща роля в успехите, които постигна нашето селско стопанство през последните години. Особено забележителни успехи бяха постигнати след Априлския пленум на партията през 1956 г., когато бяха отстранени някои съществени слабости в ръководството на селското стопанство и се засили материалната заинтересуваност на селяните от увеличаване на производството.

В условията на разпокъсаното частно стопанство селскостопанското производство у нас се характеризираше с резки колебания, което се отразяваше крайно неблагоприятно върху промишлеността, преработваща селскостопански суровини, върху доходите на селяните и върху общото икономическо развитие на страната. С победата на социалистическите производствени отношения в селското стопанство и бързото повишаване равнището на агротехниката се преодоляха резките колебания в производството и значително се увеличиха темповете на неговото развитие. През периода 1956—1961 г. продукцията на селското стопанство средно годишно нарастваше със 7,3 на сто. Подемът на селскостопанското производство е решаващо ус-

ловие за бързите темпове, които нашата страна постигна в отраслите, произвеждащи предмети за потребление, и особено в хранителната промишленост.

Общият обем на селскостопанската продукция (по съпоставими цени от 1. I. 1960 г.) през 1962 г. се предвижда да достигне 27 693 млн. лв., в т. ч. на растениевъдството — 18 923 млн. лв., а на животновъдството — 8770 млн. лв. Стоковата продукция на селското стопанство през 1962 г. се набелязва да се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. с 12,6 на сто. При оценката на тези проценти трябва да се има предвид, че те са изчислени спрямо очакваното изпълнение за 1961 г., която, както е известно, бе крайно неблагоприятна в климатично отношение.

С проектоплана за 1962 г. се предвижда по-нататъшно увеличение на производството от основните култури. Производството на зърнено-хлебните култури се набелязва да достигне 2540 хил. т срещу 2068,3 хил. т през 1961 г. С това се осигурява изхранването на населението и увеличаването запасите на страната.

За по-нататъшно разширяване на фуражната база на животновъдството се предвижда производството на зърнени фуражи да достигне 2680,2 хил. т срещу 2166,6 хил. т за 1961 г. Този значителен ръст на зърнените фуражи ще се получи от разширяването на посевните площи с 223,5 хил. дка и от увеличаването на средните добиви. За тази цел е предвидено значителна част от царевичата да се засее на поливни площи и над 90 на сто от площта ѝ да се засее с двойно-линейни хибриди, да се увеличи производството на картофи, соя, бакла и други за фураж.

За обезпечаване на вътрешните потребности на страната и износа предвижда се по-нататъшно увеличаване на производството от техническите култури. Производството на слънчогледово семе през 1962 г. ще достигне 406,5 хил. т, на захарно цвекло — 1832 хил. т, на ориенталски тютюн — 88 хил. т и на памук (неомаганен) — 51,3 хил. т.

С проектоплана за 1962 г. се набелязва по-нататъшна специализация на нашето селско стопанство в производството на плодове и зеленчуци. Общият добив на ябълки се предвижда да достигне 320 хил. т, на гроздето — 927 хил. т, на ягодите — 58,2 хил. т, на прасковите — 42,7 хил. т, на доматиите — 855 хил. т. Това производство се обезпечава освен от по-високите добиви и от разширяването на площите. Плодоносните ябълкови градини ще се увеличат с 16,9 хил. дка, лозята — със 77,3 хил. дка, ягодите — с 16,9 хил. дка и т. н.

Постигането на предвиденото производство в растениевъдството се обезпечава с набелязаните мероприятия за по-нататъшна интензификация на селското стопанство.

Поливните площи се набелязва да се увеличат през 1962 г. с 618 хил. дка и да достигнат общо 8300 хил дка. Наред с проблема за разширяване на поливните площи стои и въпросът за тяхното правилно и пълно използване. Данните показват, че от изградените поливни площи през 1958 г. са използвани 79,2 на сто, през 1959 г. — 67,9 на сто и през 1960 г. само 56,6 на сто. Тази година положението е малко по-добро. Въпреки това обаче има твърде неприятни примери. В Пазарджишката напътителна система с директор агроном Крончев от всичко 390 хил. дка са полети едва 268 хил. дка. В Старозагорски окръг от изградените 635 хил. дка към 4 август не са били полети нито веднъж 339 хил. дка. Това е недопустимо. В никой случай това не бива да се повтори през 1962 г. Министерството на земеделието, окръжните народни съвети и трудово-кооперативните земеделски стопанства трябва да положат всички усилия за максимално използване на поливните площи и съоръжения през 1962 г.

Предвижда се да бъдат употребени общо 640,1 хил. т химически торове (в натура). На декар обработваема площ се осигуряват по 13,14 кг торове срещу 12,35 кг за 1961 г. За да се осигурят повече хранителни вещества за растенията, необходимо е държавните земеделски стопанства и трудово-кооперативните земеделски стопанства да използват най-пълно и наличните органически торове.

Общият обем на механизирани работи, изчислен в мека оран, през 1962 г. се предвижда да достигне 295,9 млн. дка, или да се увеличи с 12,2 на сто спрямо очакваното изпълнение за 1961 г. За да се извършат срочно и качествено селскостопанските работи, броят на тракторите, приведени към 15 к. с., ще се увеличи от 44 529 през 1961 г. на 49 099 през 1962 г., на зърнокомбайните — съответно от 7701 на 8511, на силажокомбайните — от 1204 на 1727, на тракторните плугове — от 31 581 на 34 241, на тракторните култиватори — от 23 060 на 25 642 и т. н.

При разработването на народностопанския план Държавната планова комисия е изхождала от разчетите за добивите от селскостопанските култури, ориентирани към нормална година. Предвижда се да се постигне през 1962 г. добив на пшеница колкото през 1960 г. — 190 кг, на царевица — малко повече от 1960 г. — 245 кг. Има възможност далеч да се повиши този среден добив на царевицата, като още сега се вземат мерки да се обезпечи от поливните площи среден добив 700 кг. Добивът на слънчогледово семе се предвижда почти колкото през 1960 г. — 147 кг, на памук неомаганен — с 5,8 кг повече от 1960 г. — 87, на ориенталски тютюн — с 9,4 кг повече, отколкото през 1959 г. — 90 кг, и т. н.

С проектоплана се предвижда по-нататъшно увеличаване броя на селскостопанските животни и повишаване тяхната

продуктивност, за да могат по-пълно да се задоволят потребностите на страната от животинска продукция.

Броят на животните се увеличава, както следва:

(хиляди броя)				
	1960 година отчет	1961 година оцаквано изпълнен.	1962 година проекто- план	1962 год. в % към 1961 год. оцакв. изпълн.
Едър рогат добитък	1 641,8	1 765	1 905	107,9
в т. ч. крави	546,8	580	635	109,5
Овце	9 332,6	9 600	9 850	102,6
Свини	2 553,4	2 550	2 565	100,6
Птици	23 366	22 000	23 300	105,9

В резултат на увеличаване броя на селскостопанските животни и тяхната продуктивност продукцията се увеличава така:

		1960 година отчет	1961 година оцаквано изпълнен.	1962 година проекто- план	1962 год. в % към 1961 год. оцаквано из- пълнение
Месо в живо тегло	х. т	408,6	466,5	515,3	110,5
в т. ч. от едър					
рогат добитък	"	77,3	98,8	111,7	113
от свини	"	195,4	210,5	230	109,3
Мляко — всичко	м. л	1 080,7	1 165,1	1 308,5	112,3
Вълна	т	21 043,5	22 217	23 593	106,2
Яйца	м. бр.	1 221,2	1 343	1 364	101,6

Трябва да се отбележи, че решаващо условие за осигуряване на набелязания брой животни и разчетената продуктивност е както запасяването на ТКЗС с достатъчно фураж, така и най-икономичното му и разумно използване за изхранването на животните особено до пролетта на 1962 г. Необходимо е да се вземат най-енергични мерки за правилно използване на грубия фураж и силажа като основна храна за говедата и овцете. Това налага още отсега във всяко трудово-кооперативно земеделско стопанство и държавните земеделски стопанства да се вземат необходимите допълнителни мерки, за да се осигури преработката на грубите фуражи преди използването им, като се изградят необходимите съоръжения за тази цел и се доставят меласа, карбамид, солна киселина, сол и други материали, необходими за преработката на грубите фуражи. Зърненият фураж трябва да се използва предимно за свинеугояването и птицевъдството.

Набелязаното увеличение на селскостопанската продукция осигурява предвиденото изкупуване на селскостопански продук-

ти. През 1962 г. ще бъдат изкупени: 1050 хил. т зърнено-хлебни храни, 406,5 хил. т слънчогледово семе, 1260 хил. т зеленчуци, 180 хил. т ябълки, 187,1 хил. т месо в кланично тегло, 796 млн. л мляко, 995 млн. бр. яйца, 17 400 т вълна и т. н.

Усилията на всички държавни и стопански органи, на всички трудещи се селяни ще трябва да бъдат насочени към провеждането на набелязаните мероприятия за осигуряване на изпълнението и преизпълнението на плана по селското стопанство.

По транспорта и съобщенията

С проектоплана за 1962 г. се предвижда превозите на товари и пътници да се увеличат за всички видове транспорт. В сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. превозите на товарите нарастват: в железопътния транспорт с 6,3 на сто, в автомобилния транспорт — с 15,1 на сто и във водния транспорт — с 36,4 на сто. Извършената работа в тон-км се увеличава съответно с 6,1 на сто, с 13,2 на сто и с 57,3 на сто. Както се вижда, най-значително се увеличават превозите с автомобилен и воден транспорт.

За изпълнение на набелязания обем на превозите се увеличава подвижният състав и се подобрява неговото използване.

През 1962 г. подвижният състав на транспорта ще се увеличи с 25 електрически и 12 дизелови локомотива, 1146 товарни вагона в двуосно изчисление (от които 410 вагона-цистерни), 30 пътнически вагона, 744 товарни автомобили, 280 автобуса (само за ДАП), един 10 хил.-тонен танкер, 6 шлепа по хиляда тона всеки, един влекач с 1600 к. с., един 10 хил.-тонен и един 5 хил.-тонен товарен кораб и 2 пътнически самолета ИЛ—18.

В сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. се предвижда средното натоварване на вагоните да се увеличи с 280 кг; времето за оборота им да се намали с 1,9 часа, а празният пробег с 0,7 на сто; брутната тежина на товарните влакове да се увеличи с 22,8 т; производителността с тон-товароподемност за автомобилите от държавните автомобилни предприятия да се увеличи с 2 на сто в тонове и с 3, 4 на сто в тон-км.

През 1962 г. в жп. транспорт ще се използва за първи път електрическа и дизелова тяга. От месец април всички директни пътнически и бързи влакове от София до Пловдив и обратно ще се движат с електрически локомотиви, а по-късно ще се извозват и някои от товарните влакове. С дизелови локомотиви през II-то полугодие ще се движат някои от бързите и пътнически влакове от София за Горна Оряховица — Русе и обратно.

С проектоплана за 1962 г. се предвижда да бъдат открити 20 пощенски телеграфни-телефонни станции в селата. Ще бъдат свързани с телефон още 62 селища и в края на 1962 г. броят на телефонизираните селища ще бъде 4234.

По капиталните вложения

Общият обем на лимитните капитални вложения през 1962 г. се предвижда да бъде 8903 млн. лева, или да се увеличи с 11 на сто в сравнение с очакваното изпълнение през 1961 г.

През 1962 г. капиталните вложения се концентрират в по-голяма степен към разширяване на производствените мощности, като същевременно се отделят значителни средства за жилищно и културно-битово строителство. Тази политика за разпределението на капиталните вложения на настоящия етап от развитието на нашата страна е напълно правилна, защото само по този начин може да се осигури непрекъснато разширяване на производството на материални блага с високи темпове.

В съответствие с това капиталните вложения през 1962 г. се насочват главно за развитието на промишлеността. За този отрасъл се предвиждат 6234 млн. лв., или 70 на сто от общия обем на лимитните капитални вложения. От тези средства 93 на сто са предназначени за разширяване на тежката промишленост.

Както напълно правилно се отбелязва в новата програма на КПСС, концентрирането на капиталните вложения върху решаващите обекти за развитието на страната е важно условие за повишаване на тяхната ефективност и ускоряване темповете на икономическото развитие. С проектоплана за 1962 г. се прави решителна крачка в тази насока. Само за пет крупни обекта: Металургическия комбинат — Креиковци, Нефтопреработвателния завод — Бургас, Азотноторовия завод — Ст. Загора, енергийния комплекс Марица-изток и рудник „Медет“, се предвиждат 2710 млн. лв., или 43,5 на сто от общия обем на капиталните вложения за промишлеността.

За строителството на Металургическия комбинат — Креиковци, се предвиждат 1293 млн. лв., или приблизително толкова, колкото средногодишно за цялата промишленост през I-та петилетка. Изграждането на този гигант не само на нашата металургия, но и на цялото ни народно стопанство стана една от първостепенните наши национални задачи. Партията мобилизира силите на народното стопанство със задача Металургическият комбинат — Креиковци, да даде чугун още в края на I-вата половина на 1963 г., а в края на четвъртата петилетка — 1935 г., да дава на народното стопан-

ство над 1100 хил. т чугун, близо 130 хил. т стомана и около 1000 хил. т прокат от черни метали. С изграждането на Металургическия комбинат — Кремиковци, се създава материална основа за поддържане на високи темпове в нашето икономическо развитие. Този комбинат ще бъде едно от решаващите звена на материално-техническата база на социализма у нас. В новия проект на програмата на КПСС се казва, че първостепенно значение за техническото превъоръжаване на цялото народно стопанство има развитието на машиностроенето. А металът, който ще даде Металургическият комбинат — Кремиковци, създава основата за бурно развитие тъкмо на нашето машиностроене. Съществуват реални възможности за значително разширяване мощността на комбината и в перспектива той ще задоволява основната част от потребностите на нашата страна от черни метали. Сега нашата страна произвежда по 46,2 кг стомаца на човек от населението. След завършването на първия етап в Кремиковци ще се произвеждат вече по 171,2 кг. По такъв начин нашата страна по производство на черни метали на глава от населението — тази основна суровина на съвременната индустрия, постепенно ще се доближава до индустриално развитите страни.

Продължава с усилен темпове строителството на енергийния комплекс „Марица-изток“, най-голямата енергийна база в нашата страна. Само мощността на двете централи: „Марица-изток I“ и „Марица-изток II“, която започва да се строи през 1962 г., ще възлезе на 1100 хил. квт., е десет пъти по-голяма от съществуващите 111 хил. квт. електропроизводствени мощности в България през 1939 г. и повече от съществуващите мощности през 1961 г.

Също така на широк фронт ще продължи разработката на най-крупното наше находище на въглища — рудниците „Трояново I“ и „Трояново II“, с проектна мощност общо 25 400 хил. т год. добив на лигнитни въглища, т. е. над 11 пъти по-мощни от съществуващите рудници през 1939 г. в цялата страна.

За развитието общо на енергийната база през 1962 г. (електроизграждане, каменовъглена и нефтена промишленост) се превизждат 1829 млн. лв. или 29,3 на сто от общия обем за промишлеността. С тези средства се осигурява въвеждането в действие на централи с мощност 350,5 хил. квт., в т. ч.: ТЕЦ „Марица-изток I“ — 150 хил. квт., ТЕЦ „Сталин“ — разширение — 50 хил. квт., язовир и ВЕЦ „Кърджали“ — 80 хил. квт., заводски ТЕЦ и други. Ще продължи строителството на язовир и ВЕЦ „Ивайловград“ с проектна мощност 114 хил. квт., ТЕЦ „София — изток“ — 60 хил. квт., язовир и ВЕЦ „Антонивановци“ — 120 хил. квт., ТЕЦ „Русе“ — 60 хил. квт., и др.

Осигурява се въвеждането в действие на нови мощности за добив на 5545 хил. т въглища, от които 5100 хил. т лигнитни

главно от рудник „Трояново I“, 305 хил. т черни каменни въглища, 100 хил. т кафяви и 400 хил. т антрацитни. Предвидени са 130 млн. лв. за разгръщане строителството на широк фронт на рудник „Трояново II“, с оглед през 1963 г. да се въведе първият етап с мощност 5000 хил. т г. Засочва строителството на рудник „Фучите“ за кафяви каменни въглища с мощност 900 хил. т годишно.

До края на 1962 г. ще се въведат в действие: централната обогатителна фабрика „Твърдица“, въжената линия „Балканбас“ и централната ремонтна база към Балканския каменно-въглен басейн.

Предвижда се с ускорени темпове да продължи строителството на Нефтепреработвателния завод в Бургас с производствена мощност 2 млн. т годишно преработка на нефт. Само за 1962 г. за неговото строителство са заделени около 362 млн. лв. С въвеждането в действие през 1963 г. на този завод значително ще се подобри структурата на енергийния баланс и ще се създаде основа за бързо развитие на органическата химия в нашата страна.

За химическата промишленост са предвидени 535 млн. лв. Основната част от тези средства — 258 млн. лв., са за завършване строителството на първия етап на Азотноторовия завод — Ст. Загора, като 110 хил. т мощности за производството на амоняк ще се въведат до края на 1962 г. Трябва да отбележим, че строящият се Азотноторов завод в рамките на нашата страна е завод — гигант. Пълната му проектна мощност е 7 пъти по-голяма по производство на азотни торове от първоначално въведената в действие мощност на химкомбината в Димитровград.

За разширяване мощностите за добив и преработка на цветни руди се предвижда да се изразходват 583 млн. лв., в т. ч. за ускорено разработване на рудник „Медет“ се заделят 225 млн. лв. Производствената мощност на рудника е 8 млн. т годишно добив на медни руди, т. е. два пъти повече от всичката добита медна руда в натурално изражение от 1948 до 1959 г. включително. С предвидените средства се осигурява извършването в широки размери на подготвителни работи с оглед да се преодолее изоставането в този сектор. Обезпечава се до края на 1962 г. да се въведат в действие мощности за добив на 425 хил. т оловно-цинкови и 50 хил. т медни руди.

Общо за изграждането на нови и реконструкция на съществуващи машиностроителни и металообработващи предприятия са предвидени 550 млн. лв. С проектоплана се провежда линия на доокомплектуване на машиностроителните предприятия с вносни и местни металорежещи машини.

В другите отрасли на промишлеността се предвижда да се въведат в действие следните мощности: 25 хил. т годишно це-

лулоза и полуцелулоза, 15 хил. т годишно хартия, 200 хил. т годишно цимент, 41 млн. броя годишно тухли, 23,5 х. м³ годишно плоскости от дървесни частици, 70 хил. броя вретена за памучни прежди и 13 хил. броя вретена за вълнени прежди, мощност за преработка на 18 млн. л мляко, за производство на 17 хил. т формалин, 22,3 хил. т метанол и други.

За развитието на другия основен отрасъл на народното стопанство — селското и горското стопанство, се предвиждат 613 млн. лв. лимитни капитални вложения, а заедно с извън-лимитните капитални вложения, неделимите фондове на ТКЗС и инвестиционните кредити от държавата общо в селското и горското стопанство ще бъдат вложени около 4129 млн. лв. срещу 3904 млн. лв. през 1961 г., или с 225 млн. лв. в повече. От тези капитални вложения се предвижда да се заделят: за мелиоративното строителство — 374 млн. лв., за механизация на селското стопанство — 666 млн. лв., за трайни насаждениия — 515 млн. лв., за прираст на стадата — 1034 млн. лв., за горското стопанство — 223 млн. лв. и 1317 млн. лв. за друго строителство.

Само с лимитните капитални вложения, предвидени за селското стопанство, се осигурява въвеждането в действие на 417 хил. дка напоителни площи, отводняването на 17 хил. дка, извършване на 75 км корекции на реки, изграждането на 46,8 дка оранжерии, доставката на нови 3586 трактора, 1346 камиона, 1050 комбайна с подбирачи, 400 жетварки, както и редица други селскостопански машини.

За културно-битовото строителство се предвиждат 733 млн. лв., а заедно с административното строителство — 758 млн. лв., или приблизително толкова, колкото се усвоява средногодишно през периода 1957—1961 г.

С държавните средства и със средствата по индивидуалното и кооперативното жилищно строителство се осигурява въвеждането в действие на 1112 хил. м² чиста жилищна площ, или 155 хил. м² повече в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г.

Значителни средства се отделят за науката. Предвижда се до края на 1962 г. да бъдат завършени обекти на Академията за селскостопански науки, на Висшия институт по хранително-вкусовата промишленост и на Научния институт по електропромишлеността. В пълен ход е строителството на Химическия институт. За доставката на машини и съоръжения за научноизследователските институти и учреждения в страната се предвиждат 53 950 хил. лв.

През 1962 г. ще се въведат в действие 14 киносалона. В големите градове ще се устроят киносалони с широки екрани. Леглата в хотелите ще се увеличат с 1070. По линията на

„Балкантурист“ ще се строят нови хотели в „Златни пясъци“, „Слънчев бряг“ и в градовете Ст. Загора, Варна, Видин и Кюстендил.

С държавните средства и средствата по самооблагането се предвижда да бъдат въведени в действие 631 км водопроводна мрежа и 92 км канализация. Осигурени са необходимите средства за допълнително водоснабдяване на градовете Варна, Търново, Враца, Коларовград, Силистра и Бургас.

За общообразователни училища и техникуми са предвидени 132 млн. лв. С тези средства се осигурява построяването на нови класни стаи с 36 376 места. Започва строителството на 22 общообразователни училища и на 11 техникума.

С всеки ден се увеличават мащабите на капиталното строителство в нашата страна. Само за механизация на строителното производство се предвиждат около 139 млн. лв. С това механовъоръжеността на строителните организации ще нарасне на около 895 млн. лв. основни фондове. Предвидено е в проектоплана за 1962 г. изграждането на съоръжения в София и Стара Загора за производството на едри панели за индустриализация на строителството.

Пред строителните и монтажните организации стои изключително отговорна задача — използвайки най-рационално наличната техника, да подобрят своята работа, като осигурят своевременното въвеждане в действие на предвидените по плана производствени мощности.

Голяма част от съществуващите предприятия се реконструират и се разширяват. Все повече и повече се въвеждат в действие нови обекти. За бързото развитие на нашето народно стопанство като слънцето и въздуха са необходими икономични проекти с голяма ефективност, отразяващи последните постижения на науката и техниката. С оглед на това пред инвеститорите и особено пред проектантите стоят много сериозни и отговорни въпроси за решаване.

От това, доколко успешно и бързо ще се решат насъщните въпроси по подобряване на строителното дело в нашата страна, в голяма степен зависи не само доброто изпълнение на плана по капиталните вложения за 1962 г., но и най-ефективното решаване на редица задачи на IV-та петилетка и на следващите години в перспектива.

По икономическите връзки на нашата страна

През 1962 г. се набелязва икономическите ни връзки със социалистическите страни все повече да се разширяват. Ние ще продължим да търгуваме и с капиталистическите страни.

Сега нашата страна има търговски връзки със 75 държави в света и тези връзки ще се разширяват и задълбочават.

Предвижда се външният стокообмен да нарасне в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г с 15,6 на сто. Значително се увеличава стокообменът със слаборазвитите новоосвободили се от колониализма страни, относителният дял на които се изменя от 20 на сто през 1961 г. на около 35 на сто през 1962 г. от общия стокообмен с капиталистическите страни.

Износът през 1962 г. ще нарасне с 19,9 на сто спрямо очакваното изпълнение за 1961 г., а вносът — с 11,6 на сто. В структурата на износа настъпват значителни изменения. Все по-ясно се очертава тенденцията за увеличаване относителния дял на машините и съоръженията в общия обем на износа. Докато през 1961 г. машините и съоръженията заемат 16,2 на сто от износа, то през 1962 г. те ще заемат вече 21,8 на сто. Както виждаме, започналата се специализация в областта на машиностроенето между страните — членки на Съвета за икономическа взаимопомощ, все повече се задълбочава и дава възможност за разширяване на нашите експортни ресурси с изделия на машиностроенето. През 1962 г. нашата износна листа ще се разшири с нови машини и съоръжения, като редови жетварки, лозарски трактори, селенови токонправители, компресори, лагери, амперметри, волтметри и др.

Другарки и другари народни представители! Нашите икономически връзки с другите социалистически страни и особено със СССР продължават да се развиват с бързи темпове. На преден план излиза специализацията в производството между отделните страни и на тази база все повече и повече се задълбочава обмяната на суровини, машини и други видове стоки. Без доставката на машини и особено на комплексно оборудване и решаващи суровини и материали от Съветския съюз и другите социалистически страни ние не бихме могли и да мислим даже за индустриализацията на страната и модернизацията на селското стопанство и другите клонове на народното стопанство. Без Съветския съюз ние не бихме могли да развиваме в такива мащаби хранителната промишленост, машиностроенето и някои други промишлени отрасли. Както и досега, така и занапред развитието на нашата икономика е възможно благодарение на специализацията, отговаряща на нашите икономически условия. А възможности за такава специализация създава само братската подкрепа на Съветския съюз и сътрудничеството ни с другите социалистически страни. Съветският съюз ни оказва изключително ценна и най-необходима помощ с кредити, технически опит, техническа документация и пр.

Нашата икономика е неразривно свързана с икономиката на другите социалистически страни и главно с икономиката

на Съветския съюз. Само тази благотворна връзка може да ни обезпечи високи темпове на развитие, заможен и щастлив живот.

По производителността на труда и снижаване на себестойността на продукцията

Ръстът на производителността на труда е главното условие за увеличаване на производството и за общото икономическо развитие на страната. През годините на изтеклите петилетки нашата страна постигна значителни успехи в растежа на производителността на труда. Както се отбелязва обаче на Мартенското съвещание, далеч не са използвани всички възможности на нашето народно стопанство за увеличаване на производителността на труда. Изтеклият период след Мартенското съвещание потвърди този извод. Даже увеличеният план за производителността на труда през 1961 г. в промишлеността се очертава да бъде преизпълнен с около 3,0%.

Изхождайки от развитието на производителните сили и по-нататъшното подобряване използването на производствените мощности, с проектоплана за 1962 г. се набелязва производителността на труда да нарасне в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г.: в промишлеността със 7,4 на сто, в строителството с 8,8 на сто, в жп. транспорт с 4,7 на сто, в машинно-тракторните станции със 7,2 на сто и в търговията и общественото хранене с 3,8 на сто.

Основният дял (около 50 на сто) от увеличаване на производителността на труда се разчита да се получи от подобряване използването на техниката и от въвеждане на нова техника. Предвижда се значително увеличаване на производителността на труда за сметка на подобряване организацията на производството и труда и за сметка на по-доброто използване на работното време.

В проектоплана се предвижда чувствително превишаване на ръста на производителността на труда над ръста на средната работна заплата, с което се намалява разходът на труд на 100 лв. продукция. Само от това в промишлеността ще се получат около 400 млн. лв. икономия.

Както през тази година, така и през следващата борбата за увеличаване производителността на труда трябва да стои в центъра на вниманието на всички трудови колективи, за да се създадат условия за по-големи натрупвания в народното стопанство.

В духа на поставените задачи на Мартенското съвещание и решенията на Августовския пленум с проектоплана се набелязва провеждане на най-строг режим на икономия в разходването на суровините и материалите. Предвижда се значително снижение на разхода на материал за производство

на единица изделие. Разходът на прокат на 1 млн. лв. продукция в машиностроенето и металообработването (без метало-конструкциите) ще се снижи с 5 на сто в сравнение с 1961 г., разходът на фасониран дървен материал в мебелното производство — с 15—20 на сто. В строителството разходът на дъските се намалява средно с 10 на сто и на гредите — със 7,2 на сто и т. н.

В резултат на увеличаване производителността на труда и по-рационално и пестеливо разходване на материалите на-белязва се общо за народното стопанство да бъде реализирана 1221 млн. лв. икономия от снижаване себестойността на продукцията.

Предвижда се себестойността на продукцията да се снижи в промишлеността с 1,62 на сто, селското стопанство — с 5,26 на сто, в транспорта — с 2,58 на сто. В строителството ще се намаляват разходите за строително-монтажни, проучвателни и проектантски работи с 4,35 на сто. В търговията и изкупуването ще се получи икономия в размер на 75 846 хил. лв.

Основната част от снижаването на себестойността на промишлената продукция се набелязва да се получи от намаляване на материалните разходи. За изпълнение на тази задача е необходимо министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети да водят точна сметка, къде и как се използват материалите, като се засили отговорността за безстопанственост, разточителство и отклоняване на материалите не за целите, които са предвидени по плана.

Държавната планова комисия съвместно с Комитета по техническия прогрес разработи тази година, в тясна връзка с всички показатели на народностопанския план, специален план за техническия прогрес, в който са систематизирани най-важните мероприятия на техническата политика на нашата партия. Планът за техническия прогрес предвижда мероприятия за автоматизацията на производството и внедряването на нови технологически процеси. Само за 500 по-крупни мероприятия в тази област ще се изразходват около 60 млн. лв. капиталовложения и около 25 млн. лв. кредити по малката механизация. По-специално предвижда се реконструкция и преустройство на редица машини и съоръжения, подмяна на морално износена техника, механизизиране на ръчни и тежки производствени операции, повишаване степента на автоматизацията, внедряване на нови производствени методи. Освен това в проектоплана по новата техника са предвидени мероприятия за усвояване на новите видове производства и снемане от производствената номенклатура на остарели изделия.

Във връзка с развитието на производството, растежа на производителността на труда и провеждането на всички меро-

приятия по плана за новата техника е съставен подробен списък на темите за научноизследователската и опитно-конструкторската работа с непосредствено производствено значение.

Съгласно действащите у нас наредби този план ще бъде утвърден от Държавната планова комисия и ще представлява неразделна част от общия план за развитието на страната през 1962 г.

По материалното благосъстояние, образованието, здравното и културно-битовото обслужване на трудещите се

Главната задача на партията и целта на производството при социализма е непрекъснатото повишаване на благосъстоянието, развитието на културата, науката, просветата, разширяването на здравното и комунално-битовото обслужване на народа. Най-ярко пролича тази политика на партията през последните няколко години, когато в резултат на ускоряване развитието на производството се проведеха мероприятия за повишаване на жизненото равнище на народа, особено повишаване заплатите на всички работници и служещи, увеличаване на изкупните цени на редица селскостопански произведения, увеличаване на пенсиите и още много други мероприятия.

В резултат на развитието на отраслите на материалното производство през 1962 г. се осигурява ново увеличение на националния доход. Неговото разпределение и използване през 1962 г. се насочва към разширяване на производителните сили и подобряване жизненото равнище на народа.

За задоволяване потребностите на нашето население през 1962 г. се предвижда стокооборотът на дребно общо да достигне 27 700 млн. лв. срещу 25 700 млн. лв. очаквано изпълнение за 1961 г., или да се увеличи със 7,8 на сто.

На населението ще бъдат продадени значително по-големи количества стоки, което се вижда от следните данни:

	Мярка	1960 година отчет	1961 година очаквано изпълнен.	1962 година проект	1962 год. в % към 1961 год. очаквано изпълнение
	1	2	3	4	5
Хранителни стоки общо	млн. лв.	11 020	11 840	12 680	107,1
в това число:					
месо	т	66 076	68 515	74 535	108,8
месни произведения	„	31 654	40 650	42 230	103,9
растителни хранителни					
масла	„	64 772	71 000	76 000	107,0
сирене и кашкавал	„	41 039	43 100	46 100	107,0
захар	„	49 664	52 500	57 000	108,6

		1	2	3	4	5
зеленчукови стерилизирани						
консерви	..	28 948	31 000	36 000	116,1	
Нехранителни стоки общо	млн. лв.	12 865	13 860	15 020	108,4	
в това число:						
памучни тъкани	хил. м	78 414	84 000	90 000	107,1	
вълнени тъкани	..	8 224	9 000	9 700	107,8	
обувки	хил. ч.	7 336	8 000	8 850	110,6	
мебели	млн. лв.	477	520	630	121,2	
вълнен трикотаж	хил. бр.	5 808	7 000	7 400	105,7	
сапун	т	18 755	21 000	23 000	109,5	
електрически перални	бр.	38 781	48 000	54 000	112,5	
домашни хладилници	..	3 516	5 500	6 000	109,1	
телевизори	..	3 565	7 200	19 000	263,9	

Както се вижда, и през 1962 г. се набелязва по-бързо да се увеличават продажбите на мебелите, електродомакинските прибори, телевизорите и други, т. е. стоките, с които се подобрява битът на нашето население. Такова направление в изменението на структурата на стокооборота на дребно е напълно правилно. Колкото повече се увеличават доходите на трудещите се, толкова повече растат техните възможности за покупка на стоки с културно-битово предназначение. Това е много радостно явление в нашия живот.

За по-нататъшното подобряване на здравното и комунално-битовото обслужване на населението с проектоплана се набелязва болничните легла да се увеличат с 2725. Броят на леглата в санаториумите ще се увеличи с 395, местата в почивните станции със 700 и в постоянните детски ясли с 2580. Броят на лекарските и зъболекарските длъжности ще се увеличи с 660.

Както е известно, през последните години нашата страна постигна големи успехи в медицинското обслужване на населението. Ние имаме добра база за това обслужване. Успехите ни в тази област изпъкват още повече, като направим сравнение с нашите южни съседи. На един лекар у нас през 1961 г. се падат около 550 души, а в Гърция (имаме данни за 1958 г.) — 843 души и в Турция (имаме данни за 1955 г.) — 3676 души. В България на 170 души от населението се пада едно легло в болниците през 1961 г., а в Турция (през 1959 г.) — на 1500 души. По отношение на санаториумите, почивните станции, постоянните детски ясли и другите мероприятия в тази област даже не може да става сравнение.

Резултатите от грижите на партията и правителството за подобряване благосъстоянието и здравеопазването на трудещите се проличават най-добре от увеличаването на средната продължителност на живота в нашата страна. Докато през периода 1935—1939 г. средната продължителност на живота у нас е била около 52 години, то през 1956—1957 г. (при по-

следното преброяване) достига близо 66 години. Няма съмнение, че през последните няколко години продължителността на живота у нас се е увеличила още повече.

За да се разширят и подобрят комуналните услуги, предвижда се да бъде завършен строежът на 7 нови хотела със 763 легла и 26 нови бани с 459 места.

През 1962 г. ще продължи по-нататъшното електрифициране на селата в нашата страна. С проектоплана се обезпечават средства за електрифициране на 135 селища, като общият им брой ще достигне 4491 селища. Ще се разшири и подобри мрежата в досега електрифицираните села.

Нашите успехи по образованието и културата са известни. В тази област нашата страна остави далеч назад своите южни съседи и достигна високоразвитите страни. На 10 000 жители например през 1960 г. в България се падат 77 студенти (заедно с полувисшите образования). През 1962 г. в нашата страна ще се обучават 70 530 студенти, от които по инженерно-технически науки 30 205, или 42,8 на сто.

Предвижда се през 1962 г. да се разширят още повече мероприятията по образованието и културата. Общият брой на учащите се в страната във всички видове и степени учебни заведения ще достигне 1569 хиляди срещу 1494 хил. през 1961 г. През 1962 г. ще завършат 7634 специалисти с висше образование срещу 6600 през 1961 г. и 16 500 със средно специално образование срещу 15 200. С това броят на специалистите, заети в народното стопанство, ще се увеличи: с висше образование — от 98 300 на 104 950, със средно професионално образование — съответно от 178 150 на 192 850.

В детските градини се предвижда да бъдат обхванати около 62,3 на сто от децата в предучилищна възраст при 59,8 на сто през 1961 г.

Набелязва се кината да се увеличат от 1650 на 1760 през 1962 г. Ще бъдат произведени 9 пълнометражни филма (от които 8 игрални) и 116 късометражни филма.

Другарки и другари народни представители! Задачите, които се поставят с проектоплана за 1962 г. особено за развитието на техническия прогрес, внедряването в производството на нови технологии, усвояването на нови производства и т. н., повишават извънредно много ролята и значението на науката за по-нататъшното бързо развитие на производителните сили у нас. Не е възможно да се върви напред, без да се развиват науката и техниката.

Особено значение при съвременните условия придобива ускоряването на теоретическите изследвания по най-важните научни проблеми, имащи голямо народностопанско значение, както и осигуряване бързото внедряване на резултатите от научноизследователската работа в народното стопанство.

Партията и правителството полагат и за в бъдеще ще полагат непрекъснати грижи за развитието на науката и техническия прогрес. През последните години значително се разшири мрежата на научните учреждения в страната. През 1962 г. ще работят общо 128 научноизследователски института и станции, от които 33 при Българската академия на науките, 60 при Академията за селскостопански науки, 35 при ведомствата. Освен това научноизследователска работа се извършва и в развойните бази, заводските лаборатории и др. Увеличи се броят на научните работници и помощния персонал. Броят на научните работници в институтите и станциите към края на 1961 г. възлиза на около 3000 души, а заедно с тези от висшите учебни заведения — на около 6920 души. За 1962 г. са предвидени общо около 710 нови длъжности за научен и 785 за помощен персонал. Подобрява се материално-техническата база на научните учреждения. Ежегодно се увеличават средствата, които държавата отделя за научноизследователската дейност.

Ние не се съмняваме, че нашите научни работници ще увеличат приноса, който дават за развитието на икономиката и културата на страната, и ще оправдаят грижите, които се полагат за тях.

През 1962 г. основната задача на научноизследователските учреждения трябва да бъде още по-тесната връзка на научната дейност с практиката за разрешаване на най-важните и най-актуалните проблеми на социалистическото строителство, от които зависи ускореното икономическо развитие на страната и по-нататъшното изграждане на материално-техническата база на социализма.

Силите на научните работници трябва да бъдат насочени към разширяване суровинната база на страната, като се разкриват нови източници за развитие на цветната и черната металургия, на добива на въглища, нерудни изкопаеми, на селскостопански суровини и други; за развитието на нашето машиностроене и усъвършенстване на неговите изделия; за техническото развитие във всички отрасли на народното стопанство; за повишаване производителността на труда и снижение себестойността на продукцията. Сериозно внимание трябва да се обърне за разработване на проблема за повишаване ефективността на капиталните вложения.

Разбира се, нашите научни работници трябва да засилят своята работа и в областта на тези клонове на науката, които имат и по-принципиален характер. Перспективното значение на тези разработки е голямо и в никой случай не бива да се подценява. Това се отнася особено за природните науки, но важи с пълна сила и за обществените науки.

Както в областта на икономиката, така и в областта на научното развитие важно средство за постигане на по-добри

резултати е засилването и задълбочаването на сътрудничеството и обмяната на опит с другите страни и преди всичко с достиженията и опита на научноизследователските учреждения в Съветския съюз.

Другарки и другари народни представители! Такива са основните положения на проектоплана за развитието на Народна република България, които Министерският съвет внася за разглеждане и утвърждаване от Народното събрание. Показателите по проектоплана за 1962 г. предвиждат да се извърши нова голяма крачка напред в нашето развитие. Разбира се, не може да се счита, че с тази крачка ние ще задоволим всички потребности и ще отстраним всички затруднения. Партията, правителството и трудещите се в нашата страна виждат и разбират характера на трудностите, които ние сега срещаме по нашия път. Въпреки значителния растеж на стокооборота ние не считаме, че сме задоволили напълно търсенето по редица важни стоки. Въпреки растежа на строителството на жилища, потребностите в тази област са още много големи. Въпреки значителните капитални вложения, които се отделят за културно-битовото строителство, за градския транспорт и други такива цели, и в тази област остават още нерешени редица проблеми.

Нашата главна задача сега е да оползотворим най-пълно огромните средства, които нашата държава отделя за икономическото и културното развитие на страната ни през следващата година, да постигнем възможното най-пълно удовлетворяване на растящите потребности на нашето общество. В работата за осъществяването на тези задачи държавните и стопанските органи трябва най-тясно да се опират на активността на трудещите се в цялата страна. Техният опит ще ни помогне да постигнем още по-правилно използване на ресурсите на страната. В това се състои една от проявите на демократизма на нашия обществен строй. Той е могъща сила за нашето развитие напред.

Ние открито казваме на нашия народ, че изпълнението на поставените с плана задачи няма да бъде лека работа. Значителни усилия ще бъдат необходими, за да се постигне набелязаният растеж на производителността на труда в промишлеността, да се осигури предвиденият ръст в селското стопанство и особено в животновъдството, да се реализират набелязаните икономии в разходването на материалите и суровините и да се постигне предвиденото ускоряване в обръщаемостта на оборотните средства. В тези задачи е заложена необходимостта от значително напрежение на силите. А при напрежение на силите някои трудности са неизбежни. Но тяхното преодоляване е нужно, иначе ние не бихме могли да разрешим проблемите, които са свързани с повишаването на жизненото равнище на нашия народ.

Задачите, които се поставят с народностопанския план за 1962 г., са големи, но те са реални и изпълними, защото се основават на солидната материално-техническа база, която нашият народ изгради през годините на предшестващите петилетки и особено след VII-ия конгрес на партията.

По указание на Централния комитет на партията сега нашите планови органи разработват проектоплан за развитие на страната през четвъртата петилетка и генерален план до 1980 г. С този проект се чертаят величествени перспективи за постепенно изграждане на материално-техническата база на комунизма у нас. Новата програма на Комунистическата партия на Съветския съюз, която беше утвърдена от XXII-ия конгрес, българският народ възприема като своя програма за действие, която ще осветлява и нашия път напред към комунизма. Идеите и перспективите, залегнали в програмата на Комунистическата партия на Съветския съюз, ще служат като ръководство и в нашата работа, ще вдъхновяват нашия народ към нови трудови успехи. *(Продължителни ръкопляскания)*

Няма никакво съмнение, че трудещите се у нас, ръководени от Българската комунистическа партия, ще положат всички сили и умение за изпълнението и преизпълнението на народностопанския план за 1962 г.

Другарки и другари народни представители! Моля да утвърдите внесения от Министерския съвет държавен народностопански план за 1962 г. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Петнадесет минути почивка.

(След почивката)

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* По законопроекта за бюджета за 1962 г. думата има министърът на финансите др. Кирил Лазаров.

Кирил Лазаров: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! На сегашната сесия на Народното събрание е поставен на разглеждане внесения от правителството проект на държавния бюджет за 1962 г.

През 1962 г. пред нашия народ стоят важни задачи във връзка с по-нататъшното разширяване на материално-техническата база на социализма. В изпълнението на тези задачи голяма роля принадлежи на държавния бюджет. Проектът на бюджета, представен за утвърждаване от Народното събрание, осигурява паричните средства за постигането на високите темпове за разширено възпроизводство, набелязано в проекта на държавния народностопански план, а така също и за провеж-

дане необходимите мероприятия за по-нататъшно повишаване материалното и културното равнище на живота на трудещите се.

Обсъждането на държавния бюджет тази година съвпадна с едно велико, световноисторическо събитие — XXII конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз. Новата програма на КПСС, която чертае величествените перспективи на комунистическото строителство, има огромно значение не само за съветската страна, но и за цялото човечество. Нейното осъществяване ще окаже огромно влияние върху целия ход на световната история. Тя ни чертае победата на комунизма — най-съвършеното човешко общество.

Тази програма бе посрещната от българския народ с горещо одобрение и дълбоко удовлетворение. Нашият народ знае; че Българската комунистическа партия, като следва примера и ползува световноисторическия опит на великия Съветски съюз, в недалечно бъдеще ще го изведе на онзи път, по който сега гордо и уверено крачи съветският народ — към комунизма.

В досегашното си развитие, с братската и безкористна помощ на Съветския съюз, в нерушимо единство с народите от всички социалистически страни, нашият народ постигна коренни революционни преобразования и с неспирен устрем върви към пълното изграждане на социализма. Трудещите се в Народна република България, обладани от всеобщ политически и трудов подем, все по-широко разгръщат творческите си сили за изпълнението на градивните планове, за достигането на още по-бързи темпове в развитието на икономиката и културата на страната.

Във всички области на материалния и културния живот ние имаме огромни успехи. Успешно се развиват и нашите финанси, непрекъснато укрепва и се усъвършенствува финансовата система. Както показва опитът на Съветския съюз, не само в периода на строителството на социализма, но и в периода на разгърнатото строителство на комунизма използването на стоково-паричните отношения има важно значение за икономическото развитие. Същевременно се повишава ролята на държавния бюджет като важно оръдие на разпределението и преразпределението на обществения продукт и националния доход. Държавният бюджет представлява икономически инструмент, необходим за съсредоточаване на голяма част от финансовите ресурси на страната и за тяхното направляване в интерес на по-бързото развитие на икономиката и повишаването на материалното благосъстояние на народа. Чрез бюджета социалистическата държава концентрира в свои ръце значителни финансови ресурси, за да осигури нужния обем на капиталните вложения, правилното преразпределение на националния доход между отраслите и районите на страната с

цел да се постигне пропорционалност в развитието на народното стопанство и да се разширява удовлетворяването на потребностите на населението за сметка на обществените фондове.

Че нашата държава има здрави финанси и устойчив бюджет, говорят и резултатите от изпълнението на държавния бюджет за 1960 и очакваното изпълнение за 1961 г.

Отчетните данни по изпълнението на държавния бюджет за 1960 г., представени на Народното събрание, показват, че приходите са достигнали 30 665 691 хил. лв., а разходите — 29 947 086 хил. лв. Реализирано е повишение на приходите над разходите по републиканския бюджет 353 млн. лв. и излишък по бюджетите на народните съвети и на Държавното обществено осигуряване 366 млн. лв., или общо постъпленията по държавния бюджет са били 719 млн. лв. повече от разходите. Само остатъкът по републиканския бюджет значително надхвърли предвиденото повишение на приходите над разходите по утвърдения от Народното събрание бюджет за 1960 г. В сравнение с предшестващата 1959 г. през 1960 г. приходите на държавния бюджет се увеличиха с повече от 3,6 млрд. лв.

Такова е в най-общи данни финансовото отражение на огромния подем на цялото народно стопанство, който доведе до приключването на третата петилетка в края на 1960 г. Производствените постижения и повишаването на икономическите резултати от дейността на предприятията и стопанските организации през 1960 г. дадоха възможност да се обезпечи финансирането на народното стопанство, да се повиши културно-битовото обслужване на населението за сметка на централизираните държавни ресурси, да се повишат заплатите на преобладаващата част от работниците, специалистите и служителите и едновременно с това да се образуват допълнителни финансови резерви. За нуждите на народното стопанство през годината са вложени над 19,7 млрд. лв. бюджетни средства, а за социално-културни мероприятия са разходвани повече от 6,5 млрд. лв., или общо 25 млрд. лв., което представлява около 87 на сто от общата сума на разходите.

Изпълнението на бюджета за текущата 1961 г. също върви добре. Изхождайки от отчета за девет месеца, може да се съди, че в края на годината държавният бюджет ще бъде успешно приключен. Благоприятно влияние за това оказва преизпълнението на важни производствени показатели по държавния народностопански план. Планът за общата промишлена продукция е преизпълнен за девет месеца с около 1757 млн. лв. Планът за производителността на труда на едно лице от промишлено-производствения персонал е изпълнен на 103,5 на сто, а в сравнение със същия период на 1960 г. производителността на труда в промишлеността се е увеличила с 9,5 на сто.

Растежът на производителността на труда изпреварва растежа на средната работна заплата. Преизпълнява се и планът за снижение себестойността на продукцията.

За постигането на такива високи резултати решаващо влияние оказва Мартенското съвещание на партийни и стопански ръководители. Мартенското съвещание насочи вниманието на ръководителите и на всички трудещи се към задълбочаване и разширяване на работата за по-пълно разкриване и използване на огромните резерви на победилия социализъм в града и селото, богатите вътрешни резерви във всички отрасли на народното стопанство. Трудещите се възприеха с готовност задачите, поставени от партията и правителството, и препоръките и указанията на първия секретар на ЦК на БКП другаря Тодор Живков непрекъснато да се увеличава производителността на труда, по-добре да се използват производствените мощности, максимално да се използват местните суровини, да се увеличава ефективността на капиталните вложения, да се води упорита борба за икономии във всички сектори на народното стопанство, да се усъвършенствува и поевтинява управленческият апарат, да се укрепва трудовата дисциплина. На Августовския разширен пленум на Централния комитет бяха отчетени добри резултати от изпълнението на мероприятията, набелязани на Мартенското съвещание. С удовлетворение трябва да се отчете също така, че се повишават и финансовите резултати от стопанската дейност, а това дава благотворно отражение върху изпълнението на държавния бюджет за 1961 г.

Данните показват, че постъпленията от данък оборот за 9 месеца са преизпълнени с над 4 на сто, а отчисленията от печалбата с около 1,8 на сто. Имаме всички основания да смятаме, че до края на годината показателите по приходите на бюджета още повече ще се подобрят, като се вземат необходимите мерки за подобряване работата на някои изоставащи предприятия, които не дадоха предвидените приходи за бюджета.

През деветмесечието беше осигурено нормално финансиране на народното стопанство и бюджетните мероприятия. Успешното изпълнение на държавния бюджет даде възможност да се отделят допълнителни средства за провеждане на някои належащи мероприятия главно във връзка с развитието на селското стопанство.

Мероприятията, набелязани от Мартенското съвещание, дадоха живителен тласък за изпълнението на икономическите задачи за тази година и имат траен характер. Борбата за разкриване на резервите, за строг режим на икономии, за повишаване производителността на труда и т. н. е важно условие за успешното решаване на нашите главни стопански и политически задачи. Тази борба трябва да продължи с неотслаб-

ваща сила и през следващата година, за да се осигурят възможните най-големи натрупвания и се изпълни и преизпълни държавният бюджет за 1962 г.

Проектът на държавния бюджет за 1962 г. е представен за утвърждаване от Народното събрание на обща сума по приходите 37 665 млн. лв., а по разходите 37 447 млн. лв., или с превишение на приходите над разходите 218 млн. лв. В сравнение с очакваното изпълнение на бюджета за 1961 г. приходите нарастват с 3988 млн. лв., или 11,8 на сто, а разходите с 4511 млн. лв., или 13,7 на сто.

Това ново значително нарастване на паричните средства, които държавният бюджет съсредоточава и разпределя за нуждите на по-нататъшното изграждане на социализма, свидетелствува за непрекъснато растящите възможности на нашата икономика. Нашата финансова система постоянно укрепва върху основата на растящата мощ на производителните сили, върху безспорните успехи на икономическото развитие.

Бюджетът за 1962 г. е съставен върху основата на огромните успехи, които българският народ постигна под ръководството на Българската комунистическа партия в областта на социалистическата промишленост, социалистическото селско стопанство, социалистическия транспорт и социалистическата търговия.

В резултат на успешното изпълнение на икономическата програма на Българската комунистическа партия с всяка измината година финансовата система се развива и усъвършенствува. Настъпва по-нататъшно подобрене на структурата на приходната и разходната част на държавния бюджет. Бюджетът все по-крепко се опира на вътрешностопанските натрупвания. В приходите на държавния бюджет растат постъпленията от държавните предприятия и кооперативните организации, а в разходите се увеличава относителният дял на средствата за финансиране развитието на народното стопанство, културата, науката и мероприятията за повишаване материалното благосъстояние на трудещите се.

Приходите на бюджета

Голямото увеличение на приходите по проекта на държавния бюджет за 1962 г. произтича главно от нарастващите натрупвания в народното стопанство в съответствие с начертания по държавния народностопански план прираст на програмата за промишлеността, селското стопанство, транспорта, търговията и т. н.

От общото увеличение на приходите по държавния бюджет с 3988 млн. лв. на постъпленията от социалистическото стопанство се падат 3821 млн. лв., а на постъпленията от сред-

ства на населението — само 167 млн. лв. Постъпленията от социалистическото стопанство ще достигнат 33 511 млн. лв., което означава, че в сравнение с 1961 г. ще се увеличат с 12,9 на сто и ще съставляват около 89 на сто от общата сума на приходите.

По свой състав постъпленията от социалистическите предприятия се разпределят така:

	(в млн. лева)	
	Очаквано изпълнение за 1961 г.	Проект за 1962 г.
Приходи от социалистическото стопанство	29 690	33 511
В това число:		
Данък върху оборота	8 051	8 580
Отчисления от печалбата на държавните предприятия	6 480	7 312
Данък общ доход от кооперации и ТКЗС	688	762
Приходи от МТС	1 290	1 380
Вноски от организации и учреждения за обществено осигуряване, вноски от външнотърговски организации, от не-обособена на стопанска сметка дейност и други	13 181	15 477

Основните приходи на държавния бюджет са данъкът върху оборота и отчисленията от печалбата на държавните предприятия. Тяхната сума по бюджета за 1962 г. е определена въз основа на предвиденото по плана увеличение на продукцията и равнището на себестойността. В сравнение с 1961 г. постъпленията от данък върху оборота се увеличават с 529 млн. лв., или с 6,6 на сто, а отчисленията от печалбата — с 832 млн. лв., или с 12,8 на сто. Общо от двата източника се предвижда да постъпят 15 892 млн. лв., което е с 1361 млн. лв. повече, отколкото през 1961 г. Общата сума на печалбата на държавните предприятия и стопански организации за 1962 г. е планирана на 8312 млн. лв. срещу 6612 млн. лв. през 1961 г., или тя расте с 1700 млн. лв. — 25,7 на сто. От тази печалба трябва да постъпят в държавния бюджет 7312 млн. лв.

Частта от печалбата, която се оставя на разположение на предприятията, значително надхвърля сумата, която им бе предоставена през 1961 г. Тези средства са предназначени както за попълване на оборотните и основни средства, така и за създаване на поощрителни фондове, за подобряване и усъвършенстване на производството и т. н. Оставянето на по-голяма част от печалбата в разпореждане на самите предприятия ще повиши отговорността и материалната заинтересованост на техните ръководители и работни колективи за изпълнението на производствените планове и за достигането на

такива финансови резултати, които да задоволят собствените нужди на съответните предприятия и да осигурят нарастващите натрупвания за държавния бюджет. Трябва да се подчертае, че паралелно с нарастването на разходите за народното стопанство, които се покриват за сметка на средствата, оставени на разположение на предприятията и стопанските организации, повишава се ролята на държавния бюджет в преразпределението на натрупванията в народното стопанство. Това произтича от необходимостта да се предоставят по централизиран път огромни средства за новите строежи на четвъртата петилетка, като същевременно се увеличават и обществените фондове, чрез които се удовлетворяват редица жизнени потребности на народа.

Голямото нарастване на паричните натрупвания в държавните предприятия е резултат на предвиденото увеличение на продукцията и снижението на нейната себестойност. Данъкът върху оборота е най-редовният и равномерно постъпващ приход в бюджета. Той зависи от обема, асортимента и направлението на реализираната продукция. Затова е необходимо да се следи вискателно за изпълнението на плановите за производството и реализацията от всяко предприятия и стопанска организация. Размерът на печалбата от своя страна се намира в тясна връзка не само с обема на производството, но и с равнището на себестойността на продукцията и факторите, които обуславят нейното снижение. Тук следователно най-голямо значение има резултатното, високоефективно използване на материалните, трудовите и финансовите ресурси.

През 1962 г. трябва да се осъществи икономия от снижение на себестойността в размер 1221 млн. лв. Тази задача изисква да се издирят и да се използват максимално резервите в народното стопанство. В тази насока ние имаме значителни постижения през текущата година. Болшинството от стопанските предприятия успешно се справя с плана по натрупванията и изпълнява своите задължения към бюджета. Постъпилиха допълнителни приходи за бюджета над 300 млн. лв. тази година по тази линия. Но има и такива предприятия, които не изпълняват установените планове по производството, себестойността и натрупванията, допускат значителни непроизводствени разходи и загуби.

Така например завод „Кл. Ворошилов“, София, не изпълни вноските по отчисления от печалбата по плана за 9 месеца с 4299 хил. лв. поради неизпълнение на плана по производството и снижението на себестойността на продукцията.

Вагонният завод „Червено знаме“, Бургас, също не изпълни плана за отчисления от печалбата за 9 месеца с 2155 хил. лв. вследствие на недостатъци при снабдяването му с основни материали, допуснати целодневни престои и т. н.

ДИП „Христо Ботев“, Варна, поради неизпълнение на плана по себестойността, реализира за 9 месеца 2334 хил. лв. по-малко печалба.

Вместо планираната икономия за 9 месеца 1100 хил. лв. ДИП „Китка“, Нови пазар, отчете преразход 823 хил. лв. Това предприятие не довнесе 2873 хил. лв. отчисления от печалбата.

Такова е положението и с ДМП „Горубсо“, гр. Мадан, Смолянски окръг.

Слабостите по изпълнението на социалистическите натрупвания в тези и някои други предприятия се дължат преди всичко на организационни причини. Все още редица ръководители проявяват нехайно отношение към такъв важен въпрос, какъвто е въпросът за стопанската сметка и борбата за непрекъснатото увеличаване на социалистическите натрупвания.

Съществен белег на социалистическия бюджет е това, че в неговите приходи постъпленията от средства на населението заемат незначителен дял и относително намаляват. В проекта на бюджета е предвидено от средства на населението да се привлекат всичко 4154 млн. лв. Относителният дял на тези средства към общата сума на приходите спада на 11 на сто срещу 11,8 на сто през 1961 г. От данъци от населението е предвидено да постъпят 2026 млн. лв., или 5,4 на сто от всички приходи на бюджета, а останалата част представлява приходи от такси, от държавната лотария, от наеми и пр.

За разлика от капиталистическите страни у нас не данъците, а заплатите и доходите на трудещите се увеличават. След като през 1960 г. се увеличиха трудовите възнаграждения на по-голямата част от работниците и служителите, сега по проекта на бюджета за 1962 г. са осигурени средства за повишаване заплатите на останалите работници и служители. Паралелно с това чувствително ще нараснат разходите, които държавата извършва в полза на населението по пътя на безплатната медицинска помощ, образованието, общественото осигуряване и т. н., които няколко пъти превишават сумата на подоходния данък от населението.

Финансовите ресурси, необходими за социалистическото строителство, идват от самото народно стопанство. Научно обоснованата и последователно провеждана икономическа политика на Българската комунистическа партия осигурява непрекъснат растеж на финансовите възможности на страната.

Разходите по бюджета

Разходите по проектобюджета за 1962 г. са представени за одобрение на обща сума 37 447 млн. лв., която превишава разходите по очакваното изпълнение за тази година с 4,5 млрд.

лв., или 13,7 на сто. Разходите се групират в следните основни направления:

м лн. лева)		
	Очаквано изпълнение за 1961 г.	Проект за 1962 г.
Народно стопанство	21 798	24 864
Социално-културни мероприятия	6 802	7 498
Отбрана на страната	2 183	2 254
Издръжка на управлението	713	715
Други разходи	1 425	1 764
Резервен фонд	15	352

Основната част от кредитите по проектобюджета на сума 32 362 млн. лв. е предназначена за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия. Това представлява 86,4 на сто, а заедно с резервния фонд 87,3 на сто от общата сума на разходите. В сравнение с 1961 г. разходите за народното стопанство се увеличават с 14,1 на сто, а разходите за социално-културни мероприятия с 10,2 на сто. Повече от 83 на сто от целия прираст на разходната част отиват като допълнителни средства за развитието на народното стопанство и социално-културните мероприятия.

Важна особеност в структурата на разходите на държавния бюджет на Народна република България е високият процент разходи за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия. Това означава, че расте ролята на бюджета за развитието на социалистическата икономика и култура, за повишаване благосъстоянието на народа. Какви исторически успехи е постигнала икономическата и финансова политика на Българската комунистическа партия, личи от факта, че сега ние сме в състояние да отделим само за социално-културни мероприятия такава сума, на каквата са възлизали всички разходи по целия държавен бюджет през 1949 г. — първата година от първата наша петилетка. Само за народното стопанство сега отделяме три пъти повече, отколкото през 1952 г., и над два пъти повече средства, отколкото през 1958 г.

Предвидените кредити за народното стопанство са съобразени с нуждите на отделните отрасли в съответствие с програмата, установена по държавния народностопански план. От тези средства се насочват за промишлеността и строителството 6380 млн. лв., за селското и горското стопанство — 3298 млн. лв., за комуналното стопанство — 753 млн. лв. и пр.

Освен бюджетните средства за финансиране на народното стопанство се направляват също така собствени средства на предприятията (част от печалбата, амортизационни отчисления и други ресурси) на обща сума 3473 млн. лв. Или общо за сметка на бюджетни средства и собствени средства на предприятията ще бъдат изразходвани за по-нататъшното развитие на народното стопанство 28,3 млрд. лв.

Голямо нарастване бележат разходите за капитални вложения. Ние сега се намираме в период на усилено изграждане на крупни производствени обекти, които ще дадат силен тласък на развитието на производителните сили в близките години. Главната част от капиталните вложения се насочва за разширяване основните фондове в промишлеността. За тази цел са предназначени 70 на сто от общия обем на капиталните вложения, а 93 на сто от капиталните вложения за промишлеността се насочват в тежката промишленост. При общо нарастване на обема на лимитните капитални вложения с 11 на сто в сравнение с текущата година частта на промишлеността се увеличава с близо 21 на сто.

Предвиденият по проекта на държавния народностопански план обем на лимитните капитални вложения на обща сума 8903 млн. лв. е набелязано да се финансира от амортизационни отчисления 2102 млн. лв., собствени средства на инвеститорите 312 млн. лв. и 6502 млн. лв. от държавния бюджет срещу 5397 млн. лв. през 1961 г., или 1105 млн. лв. повече. Делът на бюджетните средства достига 73 процента от общата сума на източниците за финансиране на капиталните вложения. Сега за тази цел се отделят над три пъти повече бюджетни средства, отколкото през 1957 г. Огромният размер на капиталните вложения изисква най-разумното им и ефективно използване. Тази голяма сума от общо 9 млрд. лв. налага строителите, инвеститорите и финансовите органи значително да подобрят своята работа, за да се изпълни програмата за капиталното строителство при съблюдаване на най-строг режим на икономии. Ако ние строим икономично, при спазване на държавната, трудовата и финансовата дисциплина и съкратим разходите по строителството само с 2 на сто, то ще получим една допълнителна икономия от около 200 млн. лв. А това може да се постигне, то е реално. Изисква се обаче да се използва по-резултатно механизацията при строителството и се намалят неоправданите престои. Само постоянната борба с недостатъците, които се срещат в строителството, може да ни осигури един задоволителен стопански и финансов резултат.

Наред с капиталните вложения държавата ежегодно осигурява прираста на оборотните средства, чието увеличение е необходимо във връзка с нарастването на стопанската дейност в страната. За 1962 г. прирастът на оборотните сред-

ства на предприятията и стопанските организации е определен на 1128 млн. лв., от които 290 млн. лв. ще се покрият за сметка на държавния бюджет.

Трябва да отбележим, че в съответствие с указанията на другаря Тодор Живков за мобилизиране на резервите в народното стопанство през тази година бяха подложени на основна преоценка нормативите на оборотните средства на предприятията и се изработиха нови нормативи, които ще влязат в сила от 1. I. 1962 г. В резултат на новото нормиране оборотните средства на предприятията с несезонна дейност бяха намалени с 486 млн. лв. на базата на плана за 1961 г. Същевременно се постигна подобрене в структурата на оборотните средства и по-правилно разпределение между предприятията. Новите нормативи съответствуват на реалните нужди на стопанството и ще съдействуват за ускоряване обръщаемостта на оборотните средства в материалното производство.

Финансиране на селското стопанство

Нашето социалистическо селско стопанство се намира в непрекъснат възход. Централният комитет на партията през тази година постави като задача на задачите по-нататъшното развитие на животновъдството и растениевъдството, внедряване на механизацията в селското производство, повишаване на производителността на труда и решително снижаване себестойността на продукцията.

Партията и правителството осъществиха някои важни мероприятия, които станаха нов стимул за по-нататъшното развитие и възможване на трудово-кооперативните земеделски стопанства: увеличиха се изкупните цени на много селскостопански произведения, облекчиха се някои финансово затруднени кооперативни стопанства и пр. В резултат на тези мероприятия ще се повиши производителността на селското стопанство, ще укрепне икономиката и финансите на трудово-кооперативните и държавните земеделски стопанства. През годината се приеха и постановления на Централния комитет на партията и правителството за повишаване материалната заинтересуваност и подобряване битовите условия на овчарите и пастирите при ТКЗС и за подобряване пенсионирането и общественото осигуряване на земеделските стопани-кооператори, което ще се въведе от 1 януари 1962 г. Тези нови придобивки за тружениците на селското стопанство ще окажат своето влияние за още по-усърдно изпълнение решенията на партията и правителството, за по-широко разгръщане на социалистическото съревнование и увеличаване производството на селскостопански продукти.

Успехите в селското стопанство от година на година стават все по-големи. През 1962 г. се набелязва да се получи обща продукция от селското стопанство на стойност над 27 млрд. лева.

В съответствие с решенията на Пленума на ЦК по селското стопанство по държавния народностопански план за 1962 г. се набелязват мероприятия, с които ще се засили и тласне още по-напред развитието на селското стопанство. Тази политика на партията и народната власт намира материален израз и в бюджета на държавата, чрез който ще се насочат средства главно за повишаване интензификацията на селскостопанското производство.

За финансиране на селското и горското стопанство се предвижда да се изразходват от държавния бюджет през 1962 г. 3298 млн. лв., а заедно със собствените средства на селскостопанските предприятия разходите ще възлязат на повече от 3341 млн. лв. Освен това трудово-кооперативните земеделски стопанства ще използват за капитални вложения собствени средства 1942 млн. лв. и 906 млн. лв. средства от държавата. Или общата сума за финансиране на селското стопанство през 1962 г. ще възлезе на 6189 млн. лв. От тези средства 2410 млн. лв. ще бъдат насочени за финансиране на капиталните вложения. С това ще се даде възможност на трудово-кооперативните и държавни земеделски стопанства да подобрят значително материално-техническата си база и да способствуват за увеличаване на селскостопанската продукция.

В проектобюджета за 1962 г., както и в предшествуващите години главният дял от средствата по държавния бюджет за селското стопанство се направлява за издръжката на машинно-тракторните станции. За тях ще бъдат изразходвани 1372 млн. лв., или 23 млн. лв. повече от 1961 г. Тези средства ще бъдат насочени за разширяване обема и подобряване качеството на извършваните механизирани селскостопански работи. Чрез машинно-тракторните станции се дава възможност на кооперативните стопанства да използват съвременната високопроизводителна техника. Сега в страната действуват 211 машинно-тракторни станции както в полските, така и в повечето планински райони. През 1962 г. станциите имат задачата да достигнат 229 млн. дка мека оран срещу 207 млн. дка през 1960 г. Успоредно с това ежегодно се подобрява квалификацията на механизаторските кадри и все по-добре се използва капацитетът на машините, което довежда до непрекъснато снижаване себестойността на тракторните работи. За 1962 г. е запланувана себестойност на декар мека оран 5,80 лв. при достигната за 1960 г. 6,50 лв.

Важна роля в нашето селско стопанство играят разрастващите се държавни земеделски стопанства. Със своите високи добиви и стегната организация на работата те служат за

пример на кооперативните стопанства и са снабдителна база на последните с висококачествени семена, посадъчен материал и високопродуктивни животни. За изпълнение поставените задачи на държавните земеделски стопанства през 1962 г. се предвижда да се разходват 359,4 млн. лв.

Успешното изпълнение на задачите в селското стопанство изисква ежегодно да се увеличават поливните площи. Това има огромно значение за водене борбата със засушаването и ще създаде по-благоприятни условия за усвояване на торовете от селскостопанските растения. През 1962 г. се предвижда разширяване на поливните площи с още около 618 хил. дка. За изграждането на новите напоятелни площи и възли, за издръжката на създадените напоятелни системи и на службите по водното стопанство се предвижда да бъдат изразходвани през планируемата година 62 млн. лв.

Въпреки доказаните преимущества на поливното земеделно напоятелните системи все още не се използват достатъчно ефективно. През текущата година държавните напоятелни системи няма да изпълнят годишната си производствена програма, като вместо да подадат 1036 млн. кубически метра вода ще подадат не повече от 860 млн. кубически метра вода. Слабости се допускат както от страна на напоятелните системи, така и от ТКЗС. Държавните напоятелни системи не се подготвят своевременно за пролетното поливане, когато има най-голяма нужда от поливане. В Старозагорската напоятелна система ТКЗС не договорираат поливането на житните култури и на памука, в Пловдивската напоятелна система не планират поливането на житните култури и слънчогледа, в Белоградчикската напоятелна система не планират поливането на житните култури и т. н.

Трябва да се положат повече грижи, щото средствата за поливане да се използват най-резултатно.

За провеждане на мероприятията, свързани с растениевъдството по проектобюджета за 1962 г., се предвижда да се разходват 394 млн. лв., или с около 32 млн. лв. повече от 1961 г. С тези средства на първо място се посрещат разходите по премията за изкупуване сортови семена. За тази цел се предвиждат 120 млн. лв. За разширяване на укрепителните мероприятия при борбата с ерозията се предвиждат 36 млн. лв., или 12 милиона повече от очакваните разходи за 1961 г. Освен това осигуряват се и средства за борба с вредителите по селскостопанските култури, за даване премии и поощрения на стопани във връзка с произвеждането на сортови семена, увеличаването площите на трайните насаждения и култури.

За да се осъществи лозунгът за нашето селско стопанство, издигнат от др. Тодор Живков на VII конгрес на БКП: „да достигне по продукцията на единица площ и на глава от насе-

лението европейските страни с интензивно селскостопанско производство“, следва да се полагат непрестанни усилия за повишаване равнището на агротехниката, по-правилно да се използват трудовите ресурси в селското стопанство. Употребата на минералните торове да се увеличава, да се прилагат прогресивни методи при засяването, отглеждането и прибирането на реколтата. Да се разширява делът на интензивните култури, зеленчуците, техническите култури, фуражите и трайните насаждения, от които се добива по-голяма селскостопанска продукция от единица площ.

По проекта на бюджета за 1962 г. за развитие на животновъдството ще се разходват 218 млн. лв. С тези средства ще се посрещат разходите по доставката на нови разплодни животни, издръжката на ветеринарните заведения, разширяването на развъдно-подобрителната работа и други мероприятия.

В държавния бюджет са определени значителни средства за поддържането и възобновяването на горските насаждения и др. За тази цел се набелязват 269 млн. лв. През идущата година ще се залесят нови площи с млади насаждения 800 хил. дка.

За изпълнение на големите задачи в областта на селското стопанство трудово-кооперативните и държавните земеделски стопанства се подпомагат от нашата прогресивна селскостопанска наука. Това се извършва от научноизследователските институти, работещи в областта на животновъдството и растениевъдството, които напоследък във връзка с важността на проблемните въпроси се обединиха в селскостопанска академия. За издръжката на селскостопанската академия се предвиждат по проектобюджета за 1962 г. 122 млн. лв. В нея работят към 1000 сътрудници и повече от 1600 души помощен персонал.

В нашето селско и горско стопанство ежегодно се вливат хиляди млади специалисти, завършили висшите и средните специални училища, както и подготвени кадри от практическите селскостопански учебни заведения.

През 1960 г. специалистите с висше и средно образование, заети в селското стопанство, наброяваха към 22 хиляди души, или три пъти повече в сравнение с 1953 г.

Обогатени със знанията на съвременната наука, тези кадри дават все по-голяма помощ на огромната армия от над 1 700 000 работоспособни кооператори и селскостопански работници за получаване на високи добиви от всички селскостопански култури и висока продуктивност от животновъдството. От тези труженици в селското стопанство зависи да бъдат осигурени на държавата и населението необходимите селскостопански произведения, а на кооператорите по-високи доходи.

Другарки и другари народни представители! Нашата икономика се намира в непрекъснат подем. От година на година богатството на страната се увеличава с такива темпове, които позволяват на партията и правителството да подобряват непрекъснато материалното и културното положение на трудещите се. Все по-големи средства се отпускат от държавния бюджет за издръжка на заведенията по просветата, културата, здравеопазването и социалното осигуряване. Реалните доходи на трудещите се в социалистическото общество растат не само по пътя на увеличаване заплатите и личните доходи, а и чрез непрекъснатото разрастване на обществените фондове.

Ежегодното увеличаване на тези фондове намира реален израз чрез бюджета на държавата за социално-културните мероприятия. По проекта на бюджета за 1962 г. за тази цел се предвиждат 7498 млн. лв. срещу очаквано да се разходва за 1961 г. 6802 млн. лв., или 10,2 на сто повече. Относителният дял на тези разходи в общата сума на разходната част на бюджета възлиза на 20 процента.

По отделните видове разходи кредитите за социално-културните мероприятия се разпределят, както следва:

(в млн. лева)

	Очаквано изпълнение за 1961 г.	Проект за 1962 г.
Просвета	2241	2497
Култура, наука и изкуства	575	618
Здравеопазване и физкултура	1185	1285
Социално осигуряване	2801	3098

Българската комунистическа партия и правителството полагат непрестанни грижи за по-нататъшното развитие на образованието. През 1962 г. се предвижда да се разшири и въведе в нови селища задължително осмोकласно образование, да се увеличат премията почти във всички видове и степени училища, да се разшири мрежата на детските заведения и т. н. За успешното изпълнение на всички задачи по просветното дело през 1962 г. по проекта на държавния бюджет за 1962 г. се предвиждат 2497 млн. лв. срещу очакваното изпълнение за 1961 г. 2241 млн. лв., или с около 11,4 на сто повече. С тези средства се осигурява провеждането на набелязаната програма по народностопанския план в областта на просветното дело. Според тази програма в учебните заведения ще се обучават над 75 000 учащи се повече от текущата година, 18 хиляди деца повече в детските градини, 18 хиляди деца повече в детските занимални, ще се доближи още повече училището до живота.

За средните политехнически училища ще се разходват 911 млн. лв. С тези средства се осигурява посрещането на разходите по обучението на учащите се в тези училища, включително прираста за 1962 г. от 44 хиляди ученици.

В помощ на средните политехнически училища се развиват и редица мероприятия, които съдействуват за обучаването и възпитаването на учащите се и създават условия за почивка и закаляване здравето им. Това са ученическите пансиони и общежития, местата в които се увеличават с 8000 и достигат 45 000, ученическите занимални — с 68 600 места, или с 36,1 на сто ръст спрямо очакваното изпълнение за 1961 г. Броят на почиващите в лагерите и лагер-школите ще достигне 227 хил. души, или ще се увеличи с 6,7 на сто спрямо почиващите през настоящата година. Развиват се също така и домове за деца и юноши, пионерските домове и др. За всички тези извънучилищни помощни заведения за 1962 г. се предвиждат 254 млн. лв. срещу очаквано да се разходва през настоящата година 227 млн. лв.

За средните професионални училища — техникумите и училищата за подготовка на квалифицирани работнически кадри, се предвиждат през 1962 г. 427 млн. лв., или около 44 млн. лв. повече спрямо очакваните разходи за 1961 г. С тези средства се осигурява издръжката на учебните заведения, в които се предвижда ръст в броя на учащите се с около 20 хиляди души.

Средните политехнически училища, професионалните училища, помощните заведения към тях са призвани да работят за обучение и за възпитаване на учащата се младеж в комунистически дух, за възпитаване на трудолюбие, да я закалят морално и физически, за да бъде годна да се включи в строителството на социализма и комунизма в нашата страна. Нашата партия и правителството полагат непрестанни грижи за децата на малцинствените групи в страната — турски, цигански и пр., като им създават удобни общежития и интернати и други заведения с оглед нито едно дете да не остане извън училищната сграда и да му бъде осигурено задължително основно образование. При тези обстоятелства в началния клас на общообразователните училища се обхващат сто процента от децата на училищна възраст.

За обезпечаване възпитанието и отглеждането на децата от предучилищна възраст и за да се даде възможност на родителите на такива деца, особено на майките, да се включат в производството или друга дейност партията и правителството полагат особени грижи за развитието на детските градини. През 1962 г. броят на местата в тези заведения ще се увеличи с 18 хиляди, или с 5,6 на сто. Това дава възможност да се приберат и се възпитават и да се укрепва здравето на 62,3 на сто от всички деца на възраст от 3—7 години срещу обхва-

нати през 1961 г. 59,8 на сто. За издръжката на детските градини по проектобюджета се предвиждат 218 млн. лв.

За висшите и полувисшите учебни заведения разходите по проектобюджета възлизат на 327 млн. лв., или 30 млн. лв. повече в сравнение с очакваното изпълнение за 1961 г. С тези средства се обезпечава обучаването на повече от 82 хил. студенти и курсисти, или с коло 10 хиляди повече от предшестващата година. На 10 хил. души население от нашата страна се падат 103 студенти. През 1962 г. ще се даде възможност на повече работници и служители, заети на работа в различните отрасли на народното стопанство, да продължат обучението си във висшите учебни заведения без откъсване от производството. Ще се обучават около 4 хиляди задочници повече, отколкото през настоящата година, или всичко 23 220 души.

Значителното увеличаване броя на учащите се във висшите и средните професионални училища през последните години създаде възможност в народното стопанство да се вливат все повече специалисти и технически кадри, които допринасят до голяма степен за повишаване на обществената производителност на труда. През 1962 г. в народното стопанство ще има вече близо 300 хил. такива кадри с висше и средно специално образование, или с над 40 хиляди повече в сравнение с 1960 г.

Стремежът у трудещите се за повече знания и култура, за повече светлина от година на година нараства. В хиляди дневни общообразователни училища и стотици други средни, висши, професионални и др. заведения се обучават общо около 1570 хил. синове и дъщери на трудовия народ, или средно на всеки 1000 жители се падат 195 души учащи се.

По проектобюджета на държавата за 1962 г. се набелязват за по-нататъшното развитие на културата, науката и изкуствата 618 млн. лв. Увеличението на разходите възлиза на около 43 млн. лв. За издръжката на театрите, оперите, музеите и библиотеките и за художествена самодейност ще се разходват 129 млн. лв.

За издръжката на Българската академия на науките, Академията на селскостопанските науки и научноизследователските институти при ведомствата се предвиждат 305 млн. лв., а заедно с издръжката на висшите учебни заведения средствата за развитието на науката възлизат на 618 млн. лв. През време на народната власт научните учреждения в страната получиха буйно развитие. Издръжката на Българската академия на науките без капиталните вложения се е увеличила от 13,8 млн. лв. през 1952 г. — последната година от първата петилетка, на 45,6 млн. лв. през 1957 г. — края на втората петилетка, и на 65 млн. лв. през 1960 г. — края на третата петилетка, за да достигне 79,2 млн. лв. по проекта на бюджета за 1962 г., или в сравнение с 1952 г. е нараснала повече от 6 пъти.

Във всички звена на научните учреждения през 1962 г. ще работят около 7600 научни работници и 9300 техни помощници.

Нашата наука има досега значителни постижения, но както подчерта др. Тодор Живков в речта си пред Националното съвещание на рационализаторите и изобретателите през м. септември т. г., необходимо е да се засили помощта на научните работници и научните учреждения за развитието и усъвършенствуването на техниката, като се създадат необходимите организационни, материални и финансови предпоставки, с помощта на които да се провеждат в живота и в производството достиженията на науката.

За радиоинформацията и разширяване програмата на българската телевизия се предвижда да се разходват 38 млн. лв.

През 1962 г. по народностопанския план се предвижда да се разкрият нови 110 кина, от които 100 в селата, т. е. на всеки три дни по едно кино.

Партията и правителството полагат непрестанни грижи за разширяване мрежата по здравеопазването и увеличаване броя на болничните легла с оглед подобряване медицинското обслужване на населението. За финансиране на здравната мрежа и подпомагане на физкултурната дейност по проектобюджета на държавата за 1962 г. се предвиждат 1285 млн. лв., или около 8,4 на сто повече от очакваните разходи за текущата година. Тези средства ще бъдат достатъчни както за посрещане разходите за прираста в здравната мрежа от 2725 болнични легла, 2580 легла в постоянните детски ясли, за около 4400 нови щатни бройки за висш, среден и друг персонал, така и за посрещане разходите за съществуващата разкрита досега здравна мрежа. Само за най-крупните здравни заведения — окръжните и градските болници, ще се разходват 499 млн. лв., докато същите заведения през тази година се издържат с 455 млн. лв.

Издържката на постоянните детски ясли през 1962 г. ще достигне 90 млн. лв., което означава, че само за последните три години разходът за тези заведения се е удвоил. Това е ярък израз на грижата на народната власт за правилното отглеждане на най-малките граждани на страната и вземане профилактични мерки за намаляване заболяемостта и смъртните случаи в най-ранната и крехката им възраст. В сравнение с 1945 г. детската смъртност е намаляла повече от 2 пъти.

Ежегодното увеличаване на средствата за подобряване на здравното дело у нас способствува да се разширява медицинското обслужване и се доближава равномерно до всички кътища на страната ни. Днес на глава от населението от бюджета се разходват около 161 лв. годишно, докато в капиталистическите страни държавните разходи за здравеопазването са

минимални, като до голяма степен здравното дело е в частни ръце и поставено на спекулативни начала. В най-развитата капиталистическа страна — Съединените американски щати, от федералния бюджет разходват годишно на човек два долара.

В последните няколко години се постигнаха значителни успехи в селското здравеопазване. Създаде се гъста мрежа от здравни пунктове, общински здравни болници, родилни домове и пр., които могат да осигурят на населението близка, своєвременна и квалифицирана медицинска помощ. Сега в селата има 290 общински болници, 947 родилни дома, 608 амбулатории, 462 лекарски и 1000 фелдшерски здравни пункта, 473 аптеки и пр. В селската здравна мрежа през 1962 г. ще работят повече от 1800 лекари и около 1100 стоматолози. Постигнати са значителни успехи в борбата с някои болести, като маларията, дифтерията, коремния тиф и др.

От общата сума на разходите за социално-културните мероприятия най-голям дял заемат разходите за социалното осигуряване — пенсии, помощи и други, за които през 1962 г. се предвиждат 3098 млн. лв. срещу очакван разход за 1961 г. 2801 млн. лв., или с 297 млн. лв. повече. Независимо от тези средства по фонда за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори се предвижда да се изразходват 1070 млн. лв. за пенсии. Увеличават се разходите за пенсии от 1485 млн. лв. на 1691 млн. лв., на разходите за помощи за деца от 658 млн. на 698 млн. лв. Освен тези разходи предвиждат се значителни суми за обезщетения в случаите на временна нетрудоспособност поради болест и злополука, бременност и раждане и пр.

Сега в страната се изплащат 345 хиляди пенсии на бивши работници, служители и пострадали от войните и фашизма. Освен това за сметка на фонда за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори са отпуснати 844,5 хиляди пенсии.

През 1962 г. в нашите почивни домове и балнеосанаториуми ще бъде осигурена почивката на повече от 260 хиляди работници и служители и членове на техните семейства. Необходимо е да се създаде по-добра организация в работата на почивните домове и станции, както и да се създадат по-подходящи условия за максималното използване на капацитета им през всичките сезони на годината. По такъв начин ще се даде възможност в наличните станции и домове да почиват повече праждани през годината, а, от друга страна, нуждата от строеж на нови ще бъде по-малка. Увеличават се и местата за почивка на трудещите се селяни. През 1962 г. ще функционират 9 балнеосанаториума, 16 почивни домове и 16 пансионата, в които ще почиват около 110 хиляди земеделски стопани.

Материалното и културното положение на народа ни непрекъснато се подобрява. От 1 януари 1962 г. ще бъдат уве-

личени заплатите на нови категории работници и служители, за която цел в бюджета са предвидени 152 млн. лв. Освен това пак от същата дата ще влезе в сила постановлението на Министерския съвет, с което се взе решение за подобряване пенсионирането и общественото осигуряване на селяните-кооператори. Благосъстоянието на нашия народ непрекъснато се подобрява и за сметка на обществените фондове, чиято сума само по бюджета е 7,5 млрд. лв. Това означава, че от тези фондове на жител от населението се падат около 950 лв. срещу 56 лв. през 1944 г., или около 17 пъти повече.

От тях сега се издържат над 345 хиляди пенсионери, плащат се стипендии на повече от 36 хиляди студенти и учащи се, организира се почивката на повече от 500 хиляди работници, служители и техните семейства, ученици и земеделски стопани. Близо към 100 хиляди студенти и ученици са настанени в общежития, пансиони и интернати.

По проектобюджета на държавата за 1962 г. се предвижда да се разходват за управлението 715 млн. лв. при относителен дял към общата сума на разходите по бюджета 1,9 на сто, или по-малко с 0,3 на сто спрямо очакваното да се разходва за 1961 г.

През 1961 г. партията и правителството проведеха редица мероприятия за усъвършенствуване на административно-управленческия апарат във всички отрасли на народното стопанство, което доведе до реализиране на целогодишна икономия за народното стопанство в размер около 600 млн. лв.

Бюджетите на народните съвети

Общата сума на проектобюджетите на народните съвети за 1962 г. възлиза на 7841 млн. лв. Предвижда се постъпленията в бюджетите на народните съвети да се образуват от 6660 млн. лв. предоставени им приходи и 1181 млн. лв. субсидии от републиканския бюджет. В сумата на предоставените приходи се включват 1613 млн. лв. отчисления от печалбата на предприятията и данък върху оборота, 1380 млн. лв. от услуги, извършени от машинно-тракторните станции, 2223 млн. лв. от данък върху общия доход, от които 762 млн. лв. от ТКЗС и кооперации и редица други приходи.

Трябва да се подчертае, че през следващата година още повече се засилва ролята на местните бюджети и значението на местните органи на държавното и стопанското ръководство за осигуряване предвидените натрупвания не само за бюджетите на народните съвети, но и за единния държавен бюджет.

По финансовите планове за държавните предприятия на местно подчинение се предвижда печалбата да се увеличи от

4500 млн. лв. по очакваното изпълнение за 1961 г. на 5087 млн. лв. за 1962 г. Предвидената печалба представлява 61,5 на сто от общата сума на печалбата за всички държавни предприятия. Предприятията на местно подчинение трябва да внесат в държавния бюджет 4478 млн. лв. отчисления от печалбата. Що се отнася до данъка върху оборота, при общо увеличение на неговата сума по държавния бюджет 529 млн. лв. на предприятията от местно подчинение се падат 231 млн. лв. Държавните местни предприятия трябва да внесат 5113 млн. лв. данък върху оборота за държавния бюджет, или около 60 на сто от цялата сума, предвидена по тези източници.

Очевидно е какво голямо значение имат правилното ръководство, контролът, организацията и помощта от страна на органите на народните съвети по отношение на предприятията, които са под тяхно ръководство. От това зависи да се реализират тези натрупвания и да се привличат те редовно, ритмично, в законните срокове както в бюджета на съответния народен съвет, така и в републиканския бюджет.

По проектобюджетите на народните съвети са предвидени необходимите средства за финансиране на народното стопанство и широк кръг от социално-културни мероприятия. За тези цели са предназначени 7354 млн. лв., което съставлява 93,8 на сто от общия обем на местните бюджети.

За финансиране на селското стопанство, промишлеността, строителството, транспорта, търговията и комуналното стопанство се предвиждат общо 4096 млн. лв. Разходите за просветата, културата и здравеопазването по бюджетите на народните съвети се увеличават с повече от 10,1 на сто и достигат 3258 млн. лв.

Предвидените по проектобюджетите на народните съвети средства осигуряват по-нататъшното икономическо и културно развитие на всички райони на страната. Народните съвети, които имат широки бюджетни права, трябва да положат максимални усилия за правилното, целесъобразно и ефективно използване на предоставените им средства.

Народната власт полага големи грижи за пропорционалното развитие на икономиката във всички окръзи съобразно местните условия. Да вземем за пример Видински, Врачански и Михайловградски окръг, чиято територия се покрива с територията на бившия Врачански окръг. В икономиката на този район преобладава селското стопанство. Но и промишлеността там се развива с високи темпове. Общата промишлена продукция на държавната и кооперативната промишленост в тези три окръга се увеличи три пъти през 1960 г. в сравнение с 1952 г. Само Михайловградски окръг достигна през този период обем на промишлената продукция на целия бивш Врачански окръг.

През годините на народната власт в този край са построени, разширени и реконструирани голям брой промишлени предприятия. Във Видински окръг са построени машиностроителен завод „Георги Димитров“, вакуумна фабрика „17 партизани“, конопена фабрика, ДИП „Ж. Кръчмарски“, създаде се фабрика за телефонни апарати, предприятие за производство на технически каучукови изделия. В Михайловградски окръг се построи захарният завод в гр. Лом, израсна нов тракторно-ремонтен завод в с. Брусарци, изгради се ДИП „Георги Дамянов“ за дърворезно и шперплатно производство, строи се завод за електроакустични апарати, изгради се ДМП „Чипровци“ за добив на оловни руди, през 1962 г. ще влезе в експлоатация миннообогатителен комбинат „Мartiново“ и т. н. Във Врачански окръг са построени 14 нови промишлени предприятия — държавният циментов завод „Вилхелм Пик“, Б. извор, със запланирана продукция за 1961 г. 405 хил. т цимент, ДИП „Станке Димитров“, Мездра, за производство на памучни тъкани, ДИП „Йордан Лютибродски“, Враца, за копирени тъкани, текстилен комбинат във Враца за производство на памучни преди и тъкани и други промишлени предприятия за производство на целулоза и хартия, тухли и керемиди, за млекопреработване, готово облекло и пр.

Развитието на промишлеността доведе и до нарастване на населението в градовете и на броя на работниците. Жителите на град Видин се увеличиха от 18 хиляди през 1946 г. на 31 хиляди през 1960 г., на град Враца от 20 хиляди на 31 хиляди, на Михайловград от 10 хиляди на 20 хиляди, а град Лом достигна 26 хиляди жители и т. н. Броят на работниците през 1960 г. в сравнение с 1952 г., се увеличи във Видински окръг от 2184 на 6107, във Врачански окръг от 7095 на 13 381, в Михайловградски окръг от 4310 на 12 186.

Успешно се развива в същия район селското стопанство. Ако в бившия Врачански окръг средният добив от пшеница през 1957 г. беше 160,7 кг от декар, Михайловградски окръг достигна през 1960 г. среден добив 204,5 кг. Средният добив от царевица се увеличи от 178,3 кг на 205,5 кг, за слънчогледа от 122,9 кг на 165,8 кг, за домати от 1631,2 кг на 3009,3 кг и т. н. Броят на кравите за мляко към 1. I. 1960 г. в сравнение с 1. I. 1953 г. се увеличи във Видински окръг от 3379 на 16 090, във Врачански окръг от 5940 на 18 859, в Михайловградски окръг от 5949 на 15 989. В рамките на трите окръга към 1. I. 1961 г. в сравнение с 1953 г. броят на овците се увеличи със 75 хиляди глави. За същото време почти два пъти се увеличи броят на свинете: във Видински окръг от 52 хиляди на 90 хиляди, във Врачански окръг от 72 хиляди на 141 хиляди и в Михайловградски окръг от 59 на 103 хиляди. През 1960 г. във Видински окръг работеха 6 машинно-тракторни станции със 1135 трактора, приведени към 15 конски сили, в Михайловград-

ски окръг 9 станции с 1228 трактора, във Врачански окръг 10 станции с 1557 трактора.

Непрекъснато се подобрява снабдяването на населението с потребителни стоки. Стокооборотът на дребно в търговската мрежа и общественото хранене се увеличи от 837 млн. лв. през 1952 г. в бившия Врачански окръг на 1673 млн. лв. през 1960 г. в трите нови окръга, или около два пъти.

Значителни са успехите в комунално-битовото обслужване на населението в цялата страна. В годините на народната власт най-бурно се разви електрификацията на населените места. Върху територията на бившия Врачански окръг през 1939 г. е имало само 16 електрифицирани населени места, а през 1960 г. те достигат във Видински окръг само 114, във Врачански окръг 123, в Михайловградски окръг 123, или общо 360, т. е. 22 пъти повече. Само за две години, през 1959 и 1960 г., в тези окръзи са водоснабдени нови 27 населени места. Радиофицираните селища в бившия Врачански окръг през 1948 г. са били 4, през 1952 г. — 96, а през 1960 г. във Видински, Врачански и Михайловградски окръг има 182 радиофицирани селища. За периода 1952—1960 г. радиоприемните точки са се увеличили от 15 хиляди на 65 хиляди, а радиоприемниците от 16 хиляди на 74 хиляди.

Успешно се развиват и културните огнища в този край на нашата родина — библиотеки, музеи, читалища и т. н. Само за три години, от 1958 до 1960 г., броят на кината във Видински окръг се увеличи от 30 на 39, във Врачански окръг от 59 на 65, в Михайловградски окръг от 49 на 55, или общо от 138 на 159.

Приведените данни за развитието на северозападния район на страната най-красноречиво показват какви забележителни успехи достигна при народната власт един от най-изостаналите райони на страната при буржоазния строй. В този район преди 9 септември почти нямаше промишленост, почти отсъствуваше работническа класа, а сега има и лека, и тежка промишленост. Това беше действително изостанал край и в съобщителните средства. Там имаше само една железопътна линия, неустроени пътища и пр. Сега главните пътни магистрали там са асфалтирани и се асфалтират. Много и най-разнообразни са културните придобивки. И това, което сега виждаме в северозападния район, е само начало. В следващите петилетки нашата страна ще се радва на такива успехи, за каквито преди Девети септември нашият народ не можеше и да мечтае.

Пред народните съвети стои широко поле за многостранна дейност. Подкрепяйки и поощрявайки инициативите на трудещите се, те могат да постигнат нови успехи в задоволяването на нуждите на местното население и да дадат своя принос за общия възход на икономиката и културата на цялата страна. Те трябва все по-широко да разгръщат работата по раз-

криването на местните ресурси и възможности, да издирват нови приходаизточници в своите бюджети и да проявяват държавническа грижа при насочването на средствата, които се поставят на тяхно разположение.

Другарки и другари народни представители! Държавният бюджет за 1962 г., който е представен за обсъждане и одобрение от Народното събрание, възлиза на огромната сума от 37,7 млрд. лв. Тази сума безусловно трябва да се осигури през 1962 г. и правилно да се оползотвори, за да се изпълни начертаната от партията и правителството програма през годината. От това зависи по-нататъшното развитие на нашата социалистическа икономика и нашата социалистическа култура.

Една от основните задачи след гласуването на бюджета е още от началото на новата година работническата класа, кооператорите и интелигенцията да се включат в активна и неуморна работа за изпълнението на производствените планове. Приходите от предприятията, стопанските организации и населението трябва напълно и навреме да постъпват в държавния бюджет. Задачите и указанията, поставени от другаря Тодор Живков на Мартенското съвещание пред партийни и стопански кадри, трябва с нова сила да се подемат от всички колективи, партийни и стопански ръководители. Въпросите за увеличаване производителността на труда, за разкриване на нови резерви и пестеливото разходване на всеки лев трябва да станат като постоянен закон за всички. Борбата за икономии не трябва да стихва, тя е борба за изпълнението и преизпълнението на нашата програма, за увеличаване богатството на страната и постигане на нови успехи в задоволяване на материалните и културните потребности на народа.

Контролните органи при Министерството на финансите и отделите за финансов контрол при окръжните народни съвети предприеха през настоящата година редица проверки и ревизии в много предприятия, управления, дирекции и служби с оглед разкриване на вътрешни резерви. Бяха разкрити допълнителни вътрешни резерви и нови приходаизточници за бюджета в размер на 283 млн. лв. Проверките показаха, че навсякъде съществуват вътрешни резерви, които могат да се използват за изпълнение и преизпълнение на финансовите и стопанските планове. Допускани са от ръководители на предприятия слабости по посока на занижаване приходите и завишаване разходите в предприятията и организациите с оглед да се достигне по-лесно изпълнение и преизпълнение на плановете.

В 4 окръжни търговски предприятия — София, Бургас, Смолян и Кърджали, са разкрити резерви общо за 10 млн. лв., от които 5 милиона от завишени разходи по издръжката на обръщението, 1,5 милиона от излишъци в общественото хранене и др.

От страна на някои планови и финансови органи при народните съвети също така се допускат слабости, като не се проучват основно отделните приходоизточници и действителните нужди при разходване на паричните и материалните ценности.

Констатирани са разхищения и злоупотребления на средства и в някои трудово-кооперативни земеделски стопанства, както и в трудово-производителни кооперации.

Нарушения на финансовата и държавната дисциплина са констатирани и в строителството, изразяващи се главно в актуване неизвършени строителни работи за завършени такива, преразходи на средства, неизползуване пълния капацитет на механизацията и незавършване в срок на строителните обекти.

Фактите показват, че не всички стопански ръководители и колективи, финансови и кредитни органи са се поучили от указанията на др. Тодор Живков, дадени на Мартенското съвещание. Все още някои ръководители не разбират, а други не си дават сметка колко важно за страната е да се спазва държавната и финансовата дисциплина, да се разкриват всички възможни резерви и да се пести и правилно разходва всеки лев във всички сектори на нашето народно стопанство. „Не бива — каза др. Н. С. Хрущов в доклада си пред XXII конгрес на КПСС — да бъдат държани на кормилото на стопанското строителство работници, които или не са свикнали, или не умеят да броят държавните пари, които виждат своята задача само в това да изпълняват на всяка цена плана.“

Необходимо е да се проявява нетърпимост към слабостите от такъв род. Те трябва да се отстраняват още в зародиша им, а това се обуславя преди всичко и от постоянния контрол и проверки от страна на органите на Министерството на финансите, Българската народна банка, Българската инвестиционна банка, Държавната спестовна каса, Държавния застрахователен институт и окръжните финансови служби. Те трябва да подобрят още повече своята работа през 1962 г., да съдействуват за разкриване на вътрешните резерви в предприятията, да следят за увеличаване на производителността на труда, снижението на себестойността на продукцията. В това отношение финансовите и кредитните органи трябва да подобрят още повече стила и методите на работа в духа на указанията на Мартенското съвещание, за да не се допускат повече разхищения и нецелесъобразни разходи, да засилят контрола чрез лева.

Голямо значение в борбата за икономии ще има също така изменението на мащаба на цените. Това мероприятие е плод на историческите постижения на нашия народ в изграждането на социалистическата икономика и на укрепването на българските финанси **върху основата на високите темпове на растежа на общественото производство и на националния доход.**

Новият мащаб на цените ще подтиква към повече икономии на средства и материали, ще укрепи стопанската сметка в нашите предприятия, ще издигне ролята на стотинката в нашия икономически живот. Новият мащаб на цените ще възбужда по-голям интерес към малките суми. Когато левът и стотинката станат десет пъти по-скъпи, то и борбата за пестене на всеки лев, на всяка стотинка ще придобие по-голяма сила и ще се поеме по-широко от нашата работническа класа, от селяните-кооператори и интелигенцията, от целия български трудов народ.

Другарки и другари народни представители! Народна република България е социалистическа страна с непрекъснато нарастваща промишленост и развито кооперативно земеделие, които са основа на здрава икономика и висока култура. В изпълнение решенията на Седмия конгрес на партията и последвалите го пленуми на ЦК на БКП за ускореното развитие на икономиката на страната трудещите се разгръщат широко социалистическо съревнование за по-нататъшното доизграждане на материално-техническата база на социалистическото общество. С успех се изпълнява и преизпълнява набеязаната програма по народностопанския план от първата година на четвъртата петилетка. Завоюваните успехи в нашето икономическо развитие се постигат благодарение на всестранината и безкористна помощ и подкрепа от страна на братския Съветски съюз и другите страни от социалистическото семейство, благодарение на правилната вътрешна и външна политика на народната власт, политика на траен мир.

Не така е обаче в капиталистическите страни. Империалистите начело със САЩ дрънкат оръжие и раздухват „студената война“. Това създава сериозна опасност за мира и предизвиква у народите основателна тревога. Империалистическите държави засилват своите провокационни действия както в Централна Европа, така и в другите създадени от тях невралгични точки на земното кълбо — Лаос, Куба, Конго и др. Обаче народите не искат да чуват военни истерии, провокации и заплахи, а искат да живеят в мир и спокойствие, те искат мирно съвместно съществуване.

Българският народ заедно с народите от социалистическия лагер и другите миролюбиви народи горещо подкрепя предложението на Съветския съюз за пълно ликвидиране на остатъците от Втората световна война — за сключване на мирен договор с двете части на Германия, за да се прекрати опасността от избухване на военен конфликт и да бъдат провалени възможностите на непрестанни реваншистки и милитаристични искания от страна на Западна Германия за изменение съществуващите германски граници.

Разрешаването на въпроса за Западен Берлин чрез превръщането му в свободен демилитаризиран град ще допринесе за

премахването на едно опасно огнище на война, едно змийско гнездо в центъра на Европа. Тези въпроси биха могли да бъдат разрешени чрез преговори между Съветския съюз и западните страни по пътя на съгласувани решения. Благоприятното разрешаване на тези въпроси ще успокои народите и ще им даде възможност да живеят в мирен и градивен труд и в добро съседство помежду си.

Народна република България води последователна борба за мирно добросъседско съществуване и между балканските страни — нашите южни съседи Турция и Гърция. Обаче тези две страни пригласят на западните си партньори, като извършват разни провокационни действия по нашите южни граници с участието на военни поделения на НАТО. Не е в интерес на мира да се поддържа напрегната военна психоза на Балканите, да се превръщат те в опасно огнище на пожар. Правителството на Народна република България е полагало в миналото, ще полага и занапред усилия в превръщането на Балканите на мирен и безатомен участък, ще води борба за мирно и съвместно съществуване и добросъседски отношения.

Огромно значение за довеждане борбата за мир докрай имат историческите решения на XXII конгрес на КПСС. Очите на комунистите и народите от всички страни са обърнати към Москва. Цял свят с трепет следеше работата на конгреса. Могъществото и силата на социалистическия лагер се подчертаха отново на конгреса. Крепне и се развива лагерът на мира, демокрацията и социализма. Още един път се издига мощният глас на миролюбивите сили против подготовката на нова световна война. Още един път другарят Никита Сергеевич Хрущов от трибуната на конгреса отправя апел към западните капиталистически държави да следват мирна политика, политика на дружелюбие и да проявяват готовност за конструктивно разрешаване на наболените международни въпроси по пътя на преговорите.

„В съвременните условия — подчерта др. Хрущов — се откри перспектива да се постигне мирно съвместно съществуване за цял период, в течение на който трябва да намерят своето разрешение социалните и политическите проблеми, които разделят сега света.“

Решенията на конгреса ще въодушевят още повече комунистите и трудещите се в борбата за избавяне на човечеството от кошмара на войната и ще му вдъхнат нови сили по пътя на строителството на социализма и комунизма.

В тези тържествени дни нашият народ манифестира отново своята признателност към великия Съветски съюз като наш двоен освободител, който ни оказва всестранна икономическа подкрепа в изграждането на социализма, за процъфтяването на нашата Родина.

От трибуната на XXII конгрес на КПСС другарят Тодор Живков заяви: „Любовта, предаността и верността на нашата партия и на българския народ към Съветския съюз и Комунистическата партия на Съветския съюз са безгранични. Те извираят дълбоко от нашата душа и сърце. Бъдете уверени, скъпи другари, приятели и братя, че при всички условия и обстоятелства партията на Георги Димитров ще бъде рамо до рамо с Вас, с великата Партия на безсмъртния Ленин“. (*Продължителни ръкопляскания*)

Решенията на XXII конгрес на КПСС, Програмата на КПСС, която е и наша програма, вдъхновяват целия български народ за успешното изпълнение на поставените през 1962 г. задачи. Тези задачи ще бъдат изпълнени, защото нас уверено ни води към победата на социализма и комунизма славната Българска комунистическа партия. (*Продължителни ръкопляскания*)

Моля, другарки и другари народни представители, да разгледате, обсъдите и одобрите представения от правителството проектобюджет на Народна република България за 1962 г. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари! Бюрото на Народното събрание смята с това да се изчерпи днешното заседание на Народното събрание. Следващото заседание да започне утре, 2 ноември, 9 часа сутринта.

Закривам заседанието.

(Закрито в 18 ч. 35 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: **Ив. Мирчева**
В. Димитров

Парламентарен стенограф: **Ст. Стоянов**